

Integrovaná strategie území místní akční skupiny

MAS Naděje o.p.s. na období 2014 – 2020

Obsah

1.	Seznam použitých zkratk	4
2.	Seznam tabulek	4
3.	Seznam grafů	4
4.	ÚVOD	5
4.1	Identifikace předkladatele	5
4.2	Obecná charakteristika	5
4.3	Základní formy činnosti předkladatele	6
4.4	Seznam členů MAS Naděje o.p.s.	7
5.	ANALYTICKÁ ČÁST	7
5.1	Geografická analýza území	8
5.2	Demografická charakteristika území	10
5.2.1	Hustota osídlení	10
5.2.2	Věková struktura obyvatelstva	12
5.2.3	Migrace obyvatelstva	14
5.3	Podnikání, výroba, zaměstnanost	14
5.3.1	Nezaměstnanost	15
5.3.2	Sociální vyloučení	32
5.3.3	Územní podmínky pro rozvoj hospodářství	32
5.4	Technická a dopravní infrastruktura	33
5.4.1	Technická infrastruktura	33
5.4.2	Dopravní infrastruktura	34
5.5	Občanská vybavenost, bydlení	35
5.5.4	Struktura domovního fondu	37
5.5.5	Vybavenost obcí sociální infrastrukturou	37
5.6	Turistický ruch, kultura	39
5.7	Životní prostředí	43
5.7.1	Podnebí a klimatické poměry, geomorfologické členění, hydrologické poměry	43
5.7.2	Zvlášť chráněná území a přírodní památky	44
5.7.3	Zemědělství a lesní hospodářství	48
5.7.4	Odpadové hospodářství	49
5.7.5	Ochrana ovzduší	49
6.	SWOT ANALÝZA	50
6.1	Použitá metodika SWOT	50
6.2	Integrovaná SWOT analýza území	51

6.3	SWOT analýza – ekonomická situace	52
6.4	SWOT analýza – obyvatelstvo, osídlení, zaměstnanost	53
6.5	SWOT analýza – dopravní a technická infrastruktura	54
6.6	SWOT analýza – cestovní ruch, turistika, sport, kultura.....	55
6.7	SWOT analýza – životní prostředí.....	57
6.8	SWOT analýza – zemědělství a lesnictví.....	58
6.9	Přehled strategických dokumentů, jejichž realizace probíhá na území MAS Naděje o.p.s...	58
7.	STRATEGICKÁ ČÁST.....	59
7.1	Dlouhodobá vize rozvoje území	59
7.2	Klíčové oblasti rozvoje území	59

1. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

2. SEZNAM TABULEK

3. SEZNAM GRAFŮ

4. ÚVOD

Integrovaná strategie území (dále jen ISÚ) je celkovou střednědobou strategií, která vychází ze záměrů dlouhodobého udržitelného rozvoje území a je součástí Komunitně vedeného místního rozvoje. Jde o ucelený dokument, vztahující se na území působnosti místní akční skupiny (dále jen MAS). Integrovaná strategie rozvoje území především vyhodnocuje problémy a potenciál vymezeného území působení MAS a navrhuje jeho další rozvoj pomocí konkrétních opatření. Strategie má vždy analytickou, strategickou a implementační část.

4.1 Identifikace předkladatele

Přesný název MAS:	MAS Naděje, o.p.s.
Právní forma MAS:	Obecně prospěšná společnost
Sídlo MAS:	čp. 42, 434 01, Lišnice
IČ:	22801073
Statutární zástupce:	Martin Fraško
Kraj:	Ústecký
Region NUTS II:	Severozápad

MAS Naděje, o.p.s. vytvořila ucelený a komplexní dokument, který představuje silný nástroj pro rozvoj všech občanů a subjektů žijících a působících na vymezeném a předem stanoveném území regionu místní akční skupiny. Základním principem a metodou vytváření tohoto strategického dokumentu bylo zejména uplatnění zapojení všech složek místního partnerství do přípravy, tvorby a realizace místní rozvojové strategie. ISÚ zajistí především rovnocenný a vyvážený rozvoj celého regionu, směřující k zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech prostřednictvím získávání a rozdělování finančních prostředků i prostřednictvím vlastní činnosti.

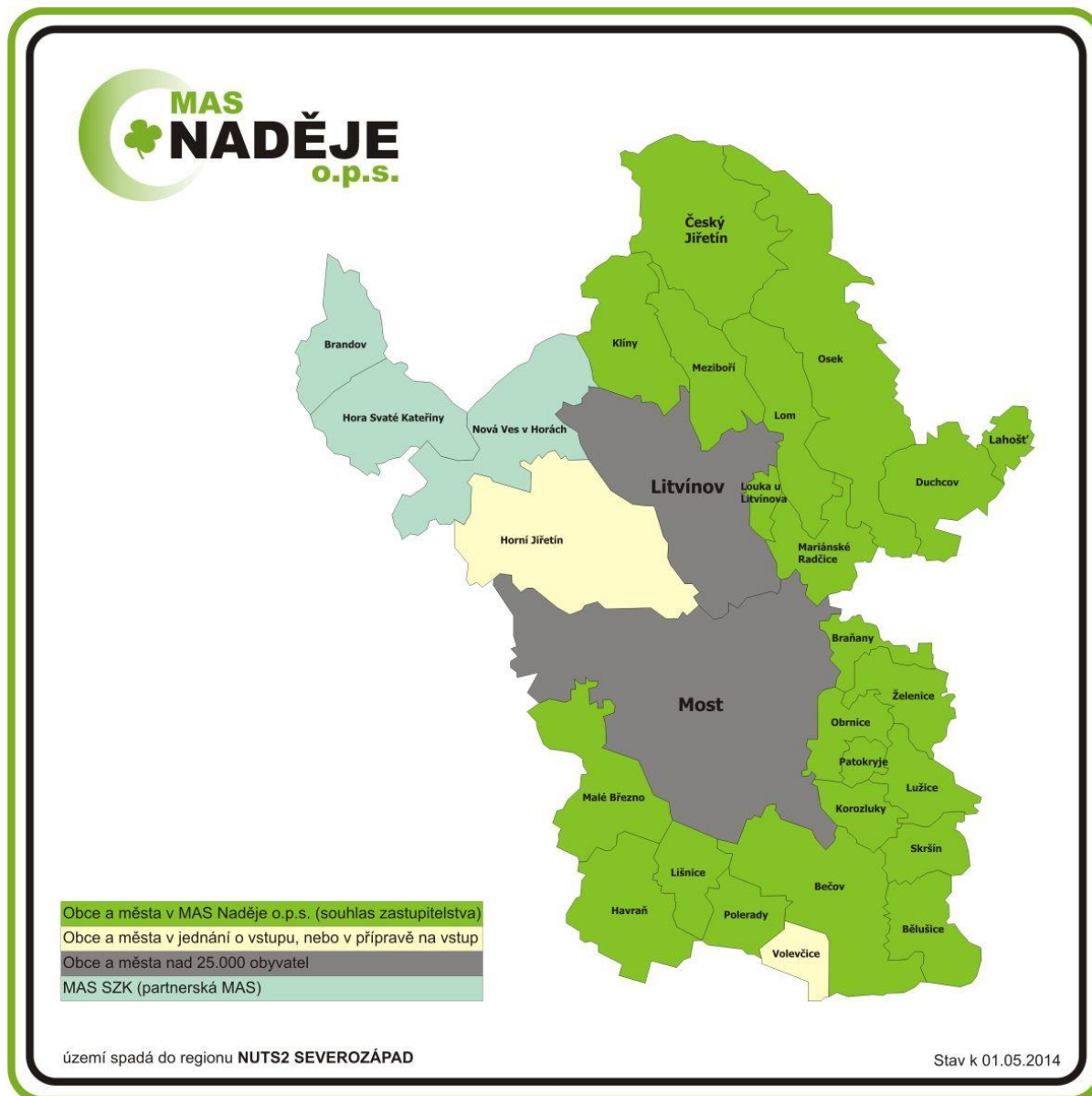
4.2 Obecná charakteristika

Původní občanské sdružení Místní akční skupina Naděje pro Mostecko, vzniklo 13. prosince 2005 registrací u Ministerstva vnitra ČR, na základě potřeby sdružených obcí a dalších soukromých subjektů spolupracovat v celé řadě oblastí a širokém spektru společných témat. Iniciátorkou založení MAS byla ředitelka Okresní agrární komory v Mostě Ludmila Holadová, která se také stala první předsedkyní představenstva MAS Naděje pro Mostecko. Zakládajícími členy MAS bylo celkem 12 subjektů, z nichž byly 3 obce, 4 právnické osoby podnikající v zemědělství, 2 SHR, 2 nezisková sdružení a 1 podnikatelský subjekt nezemědělského charakteru. K oživení činnosti MAS Naděje pro Mostecko došlo v návaznosti na iniciativu Místní akční skupiny Vladař k uzavření vzájemné Partnerské dohody v prosinci 2009, která měla vést k zprostředkování možného zapojení MAS Naděje pro Mostecko do aktivit MAS Vladař. V květnu 2010 došlo na valné hromadě MAS k volbě nového představenstva, které začalo připravovat nezbytné přijetí základních dokumentů – Integrované strategie území a Strategického plánu Leader.

V roce 2013 vzniká (přechodem z MAS Naděje pro Mostecko o. s.) nová "MAS Naděje o.p.s.", jako nástupnická organizace (na základě rozhodnutí Valné hromady občanského sdružení). Tato Integrovaná strategie území MAS Naděje o.p.s. na období 2014 – 2020, je již třetím strategickým dokumentem, který MAS pro území, na kterém působí, zpracovává.

Území, na kterém MAS Naděje o.p.s. působí, je vymezeno obcemi okresu Most a Teplice, které jsou členy i jiných partnerských svazků.

Mapa č. 1: Aktuální mapa území partnerství MAS Naděje o.p.s.

4.3 Základní formy činnosti předkladatele

- Koordinace rozvoje regionu MAS Naděje o. p. s. ve všech oblastech
- Realizace metody LEADER na území regionu
- Vytváření nových forem a možností ekonomického turistického využití krajiny
- Ochrana obrazu krajiny, sídel a jejich hodnot jako rozvojového potenciálu regionu
- Podpora multifunkčního zemědělství a ochrana životního prostředí
- Rozvoj kulturních a společenských aktivit souvisejících se zlepšováním kvality života ve vesnickém prostředí
- Služby při financování projektů směřujících k rozvoji regionu
- Koordinace projektů a produktů směřujících k rozvoji regionu

- Příprava informačních a metodických materiálů
- Spolupráce na rozvoji lidských zdrojů
- Komunikace s orgány státní správy a samosprávy při spolupráci na rozvoji regionu
- Činnosti spojené se spoluprací s orgány Evropské unie v rámci rozvoje regionu
- Součinnost se zahraničními subjekty mající vztah k regionu

4.4 Seznam členů MAS Naděje o.p.s.

1. Obec Lišnice
2. Obec Obrnice
3. Město Osek
4. Obec Korozluky
5. Obec Polerady
6. DSO Most-Jih
7. Služby města Osek, s.r.o.
8. Teplo Bečov, s.r.o.
9. ZEVA, spol. s r.o.
10. FYTON, spol. s r.o.
11. Josef Zeidel
12. Olga Syrovátková
13. Daniel Froněk
14. Petr Klouček
15. Ivana Staňková
16. Jaroslava Kurachová - Podolánová
17. Ilona Holotíková
18. Michal Sklenka
19. Miroslav Perout
20. EQUIPARK Svinčice, o.p.s.
21. Myslivecké sdružení Lišnice
22. TJ Sokol Bečov
23. Sdružení KOSVAJ

5. ANALYTICKÁ ČÁST

Zpracování této části ISÚ a údaje zde obsažené čerpají z několika zásadních zdrojů, jako jsou veřejně dostupné databáze např. Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ), dále pak národní, regionální a místní strategické a rozvojové dokumenty, webové stránky obcí a údaje získané od dalších institucí. Dále vychází z Rozborů udržitelného rozvoje území (RURÚ) a Analytických podkladů ORP, které byly zpracovány pro 3 správní obvody obcí, do kterých území MAS Naděje o.p.s. zasahuje, tedy ORP Most, Litvínov a Teplice. Současně dále uvedené údaje vychází z místního šetření, které bylo provedeno v období červen 2013 – duben 2014 v jednotlivých obcích tvořících území MAS Naděje, o.p.s. Vše v souladu s poslední aktuálně platnou Metodikou tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014–2020.

Základní použité zdroje:

1. Územně analytické podklady ORP Most, 2. úplná aktualizace - 2012
2. Územně analytické podklady ORP Litvínov, 2. aktualizace 2012
3. RURÚ pro ORP Teplice, aktualizace 2012
4. Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013
5. Program rozvoje ÚK 2014 - 2020
6. Program rozvoje ÚK 2014 – 2020, aktualizace v analytické části A1
7. Dotazníkové šetření na obcích – Zjišťování potřeb obyvatel v území místního partnerství MAS Naděje o.p.s.
8. Data Českého statistického úřadu dostupná na www.czso.cz a řada dalších.

Všechna data získaná z výše uvedených zdrojů nejsou v plné šíři prezentována v rámci této kapitoly – jedná se pouze o výběr těch zásadních a nejdůležitějších oblastí. Kompletní statistická data tvoří samostatnou tabulkovou přílohu tohoto dokumentu.

5.1 Geografická analýza území

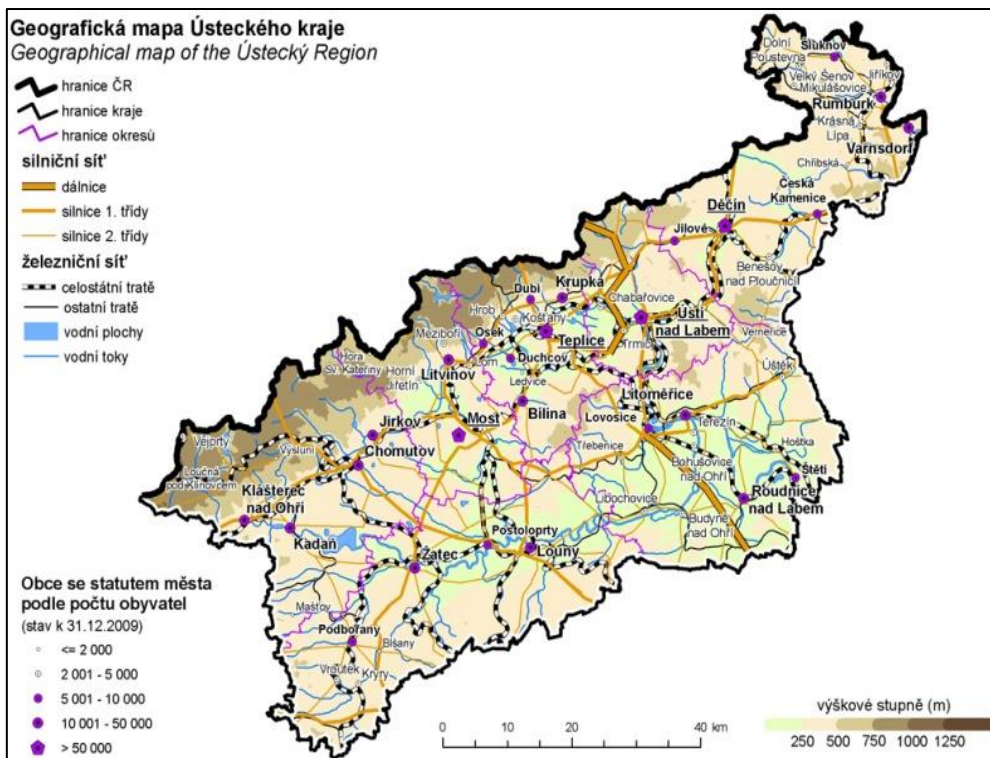
Oblast působení MAS Naděje o. p. s. se nachází v Ústeckém kraji, který leží na severozápadě České republiky. Ústecký kraj je rozdělen do sedmi okresů (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem), které se dále člení na 354 obcí nejrůznější velikosti, z toho je 58 obcí se statutem města. Od 1. 1. 2003 vstoupila do 2. fáze reforma veřejné správy, která stanovila správní obvody obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem, včetně jejich sídel. Od tohoto data vzniklo v Ústeckém kraji 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf a Žatec a 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Hranice území MAS Naděje kopírují hranice původního okresu Most a Teplice, kromě horských obcí Brandov, Hora Svaté Kateřiny a Nové Vsi v Horách, které se připojily do území MAS Západní Krušnohoří. MAS Naděje představuje území, které leží ve správním území obcí s rozšířenou působností Most, Litvínov a Teplice. Na severu se území stýká se Spolkovou republikou Německo (Sasko), na východě se správním územím ORP Teplice a ORP Bílina, na jihu s hranicemi správních území ORP Louny a Žatec a na západě se správním územím ORP Chomutov.¹

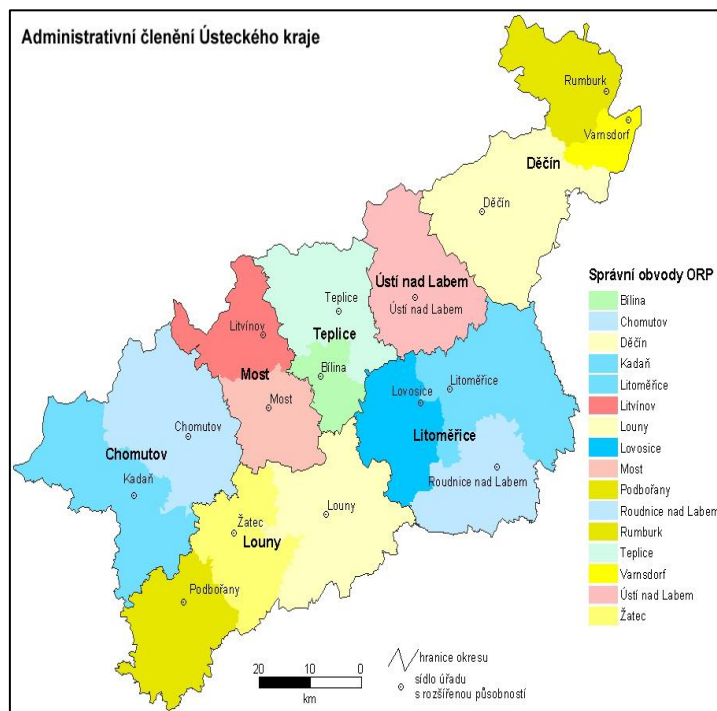
Mapa č. 2: Geografická mapa Ústeckého kraje²

¹ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

² <http://vdb.czso.cz>

Mapa č. 3: Geografická pozice ORP Most, Litvínov a Teplice v Ústeckém kraji³

Administrativní vymezení oblastí je dáno územím 22 obcí a měst, a to Bečov, Bělušice, Braňany, Český Jiřetín, Duchcov, Havraň, Klíny, Korozluky, Lahošť, Lišnice, Lom, Louka u Litvínova, Lužice, Malé Březno, Mariánské Radčice, Meziboří, Obrnice, Osek, Patokryje,

³ tamtéž

Polerady, Skršín a Želenice. Mimo území MAS Naděje jsou, pro svoji velikost, města Most a Litvínov.

Z hlediska přírodních podmínek lze tuto oblast rozdělit na tři odlišná území – jednak okrajovou část Českého středohoří na východě s typickým reliéfem neovulkanických kuželů, kup a hřbetů, na severu se příkře zvedá reliéf Krušných hor a pak Mosteckou pánev, zásadně ovlivněnou těžební činností. Část Českého středohoří v této oblasti spadá do podcelku Milešovské středohoří. Jedná se o vrchovinu, která je v severní části velmi členitá, v jižní spíše rovinatá s patrným přechodem do České tabule. Krušné hory jsou v této oblasti zastoupeny Loučenskou hornatinou, která se na tomto území člení dále na Rudolickou, Novoveskou a Flájskou hornatinu. Hranice jednotlivých hornatin tvoří údolí krušnohorských potoků. Pro Krušné hory je typický zlomový svah dosahující na území Litvínovska výšky až 600m a ten je zde umocněný hloubkou hnědouhelných dolů. Na krušnohorský svah navazuje náhorní plošina, která je pozůstatkem původního reliéfu Krušných hor, který prošel složitým geologickým vývojem. Současná tvář krajiny je dána třetihorními tektonickými pohyby. Mostecká pánev představuje tektonickou sníženou mezi Krušnými horami, Českým středohořím a Doupovskými horami. V průběhu třetihor se zde hromadily vrstvy jílu, písku a organické hmoty, které daly vzniknout dnešním uhelným slojím. V důsledku těžby uhlí je Mostecká pánev silně poznamenána antropogenní činností. Vyskytují se zde hluboké těžební jámy, důlní propadliny, haldy a výsypky. V současné době probíhají či jsou plánovány rozsáhlé rekultivační projekty v těžebních oblastech, na nichž závisí budoucí tvář krajiny území a kvalita života v něm.

Nejnižší přirozená nadmořská výška (230m n. m.) na celém území MAS je v místě, kde řeka Bílina odtéká z území ORP Most. Nejvyšší vrchol území je Loučná v Krušných horách, a to 956m n. m.

5.2 Demografická charakteristika území

Počet obyvatel žijících ve 22 obcích na území MAS Naděje o celkové rozloze tohoto území více než 290km² je cca 32 500, což spolu s uvedenou rozlohou představuje hustotu osídlení o málo nižší než 110 obyvatel na km².

5.2.1 Hustota osídlení na úrovni 110 obyvatel / km² je nižší v porovnání s průměrnou hustotou osídlení ČR, která představuje téměř 130 obyvatel / km². Níže uvedená tabulka č. 1 prezentuje rozlohu, počet obyvatel a hustotu osídlení jednotlivých obcí na území působnosti MAS Naděje. Převážná část území se vyznačuje nízkou mírou osídlení, tj. hustotou do 120 obyvatel / km². Existují zde ovšem také téměř liduprázdné oblasti s hustotou osídlení menší než 30 obyvatel/ km².

Tabulka č. 1: Výměra, počet obyvatel a hustota osídlení v jednotlivých obcích⁴

Název obce	Výměra v ha	Počet obyvatel	Hustota obyvatel
Bečov	2823	1575	56
Bělušice	1082	215	19
Braňany	613	1313	214
Český Jiřetín	3363	75	2
Duchcov	1540	8520	553
Havraň	1716	664	39
Klíny	1847	105	6
Korozluky	638	197	31

⁴ <http://vdb.czso.cz>

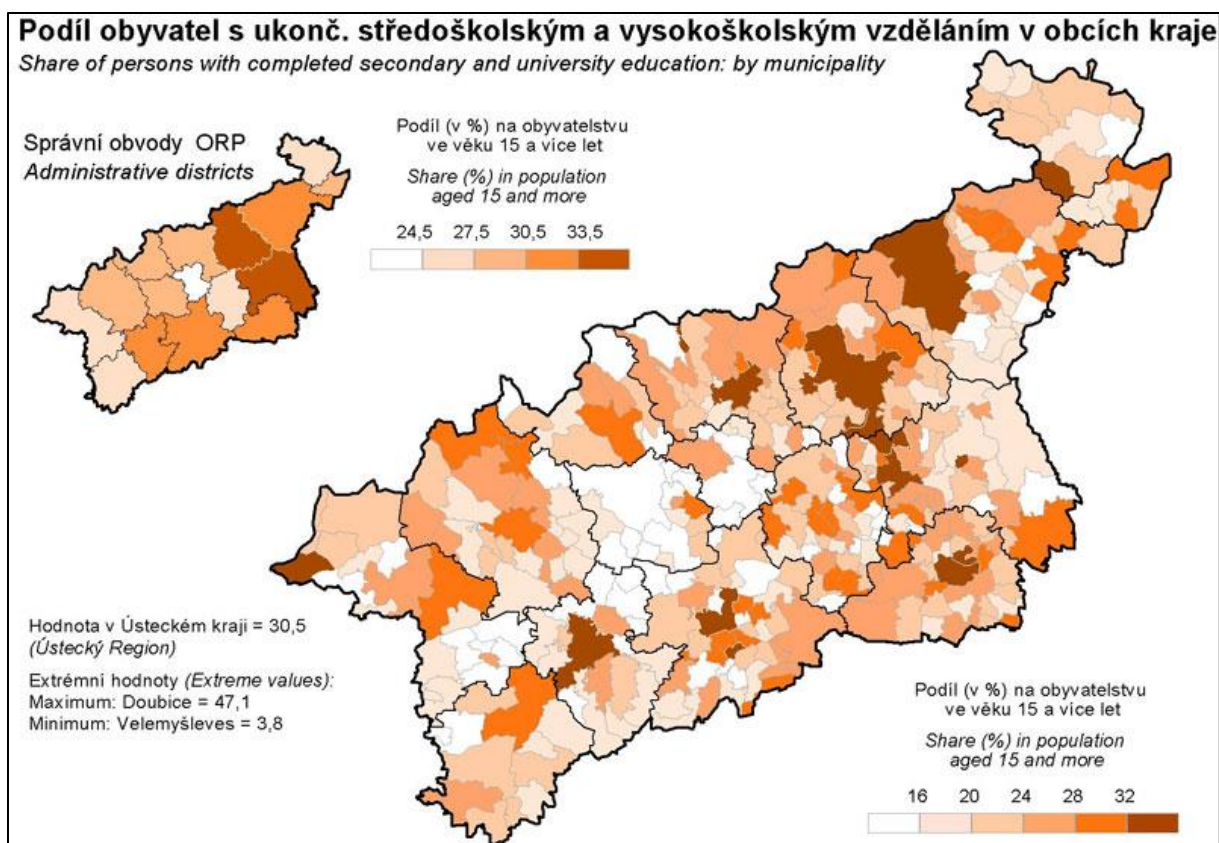
Lahošť	303	603	199
Lišnice	853	219	26
Lom	1680	3760	224
Louka u Litvínova	268	714	266
Lužice	880	571	65
Malé Březno	1909	234	12
Mariánské Radčice	1249	471	38
Meziboří	1436	4753	331
Obrnice	746	2274	305
Osek	4237	4836	114
Patokryje	263	435	165
Polerady	708	250	35
Skršín	698	239	34
Želenice	975	476	49
MAS Naděje	29827	32499	108,96
Počet obyvatel uveden k 31. 12. 2012			
Hustota obyvatelstva je uvedena v počtu obyvatel na km ²			

Obyvatelstvo území MAS Naděje je nerovnoměrně rozmístěno. Toto *nerovnoměrné rozmístění obyvatelstva* je dáno územními a historickými souvislostmi. V souvislosti s potřebou pokrýt vzniklá pracovní místa byl ve druhé polovině 20. století prováděn rozsáhlý nábor lidí po celém území tehdejšího Československa bez nároků na jakoukoliv kvalifikaci. Tímto způsobem přicházely do regionu skupiny konfliktních a nepřizpůsobivých osob, které měnily skladbu obyvatelstva výrazně k horšímu. Nově přistěhované obyvatelstvo přišlo do oblasti, o které většinou mnoho nevědělo a velmi často mělo negativní vztah ke krajině i k majetku vystěhovaných Němců. V průmyslových městech Most a Litvínov se podařilo nahradit původní německé obyvatelstvo českým, ale horší to bylo v horských obcích a v jižní části regionu, kde zůstaly desítky domů a usedlostí neobydlených. K majetku, který nově přistěhovalí lidé nabyli jednoduchým způsobem, neměli vytvořený žádný citový vztah, na rozdíl od původních obyvatel, kteří jej velmi těžce budovali po celé generace, a také se tak k němu chovali.

Tyto souvislosti měly také vliv na vzdělanostní strukturu obyvatelstva v regionu. Jedná se o území, které se v minulosti orientovalo především na těžbu uhlí, energetiku a průmysl. Z této skutečnosti vyplývá tedy i *vzdělanostní struktura* a specializace odborných a středních škol v regionu. Tato úzká specializace odvětví se dále již nemůže extenzivně rozvíjet a jejich převaha by měla být omezena a nahrazeno diverzifikovanou ekonomickou strukturou. V současné době dochází k řadě problémů v socioekonomické sféře. V jednotlivých obcích je nejvíce obyvatel vyučeno v oboru, nebo má pouze základní nebo dokonce žádné vzdělání. Podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných lidí kopíruje situaci v Ústeckém kraji.

Mapa č. 4: Podíl obyvatel s ukončeným středoškolským a vysokoškolským vzděláním v Ústeckém kraji⁵

⁵ <http://vdb.czso.cz>

5.2.2 Věková struktura obyvatelstva

Věkovou strukturu obyvatelstva lze charakterizovat jako velmi příznivou. Předproduktivní a poproduktivní věk je vyrovnaný, mírně převyšuje věk předproduktivní, tj. 0-14 let. Obyvatelé ve věku 65 let a více tvoří 15,4%, 0-14 let 15,89%. Počet obyvatel v produktivním věku je 68,7% z celkového počtu obyvatel na území MAS Naděje. Nejméně obyvatel v produktivním věku je v Meziboří (66,69%) a nejvíce v Lužici (76,71%). Počet mužů a žen na území MAS Naděje je téměř shodný. Mužů je 50,6%. Podrobné údaje najdete v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Složení obyvatelstva podle pohlaví a věku⁶

Název obce	Počet obyvatel	Ženy	Muži	Počet obyvatel v produktivním věku	Počet obyvatel 0-14 let	Počet obyvatel ve věku 65 let a více
Bečov	1575	778	797	1108	293	174
Bělušice	215	104	111	164	27	24
Braňany	1313	609	704	935	223	155
Český Jiřetín	75	38	37	52	8	15
Duchcov	8520	4322	4198	5695	1414	1411
Havraň	664	297	367	494	89	81
Klíný	105	52	53	76	12	17

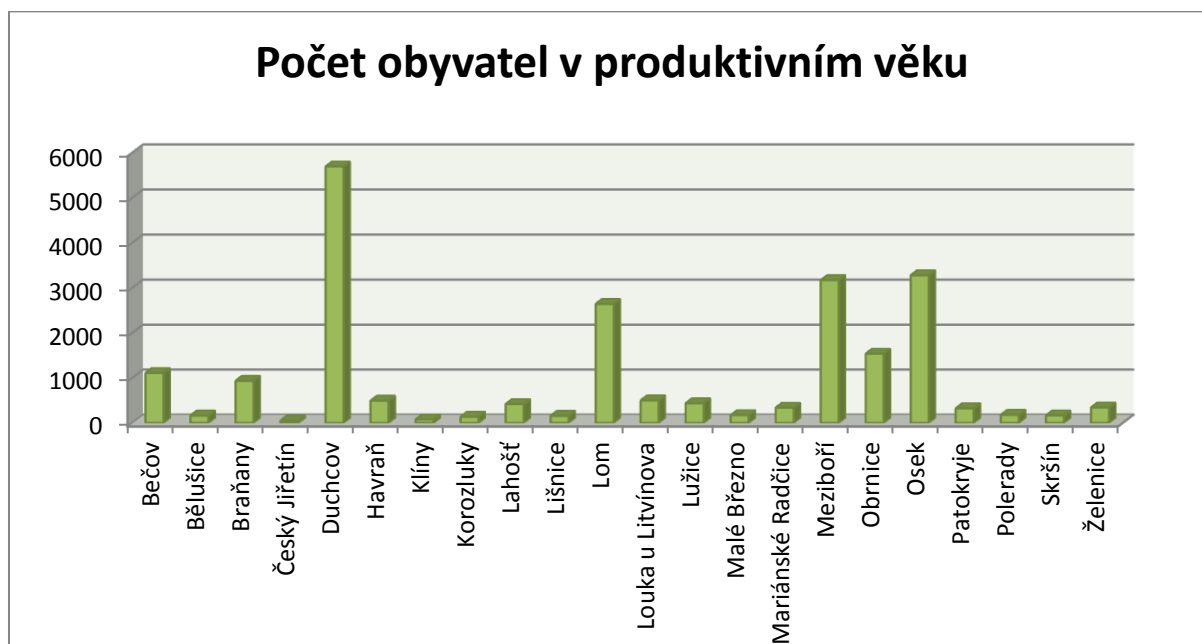
⁶ tamtéž

Korozluky	197	100	97	136	37	24
Lahošť	603	299	304	417	100	86
Lišnice	219	105	114	159	24	36
Lom	3760	1843	1917	2642	584	534
Louka u Litvínova	714	347	367	501	133	80
Lužice	571	261	310	438	59	74
Malé Březno	234	104	130	171	40	23
Mariánské Radčice	471	217	254	338	87	46
Meziboří	4753	2401	2352	3170	608	975
Obrnice	2274	1080	1194	1537	545	192
Osek	4836	2428	2408	3280	692	864
Patokryje	435	224	211	324	65	46
Polerady	250	112	138	181	32	37
Skršín	239	117	122	166	28	45
Želenice	476	221	255	343	64	69
MAS Naděje	32499	16 059	16440	22327	5164	5008

Počet obyvatel uveden k 31. 12. 2012

Graf číslo 1 znázorňuje počet obyvatel v produktivním věku v počtech obyvatel, ne v procentech.

Graf č. 1: Počet obyvatel v produktivním věku⁷

⁷ <http://vdb.czso.cz>

Průměrný věk obyvatel na území MAS Naděje je 40,8, což je o málo vyšší, než je hodnota v celém Ústeckém kraji (40,4). Podrobné údaje najdete v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Průměrný věk obyvatelstva⁸

Název obce	Průměrný věk ŽENY	Průměrný věk MUŽI	Průměrný věk
Bečov	38,5	35,8	37,1
Bělušice	42,2	40,0	41,0
Braňany	38,7	37,1	37,8
Český Jiřetín	42,2	48,5	45,3
Duchcov	42,0	38,5	40,3
Havraň	41,0	37,6	39,1
Klíný	42,4	42,4	42,4
Korozluky	38,1	38,0	38,1
Lahošť	42,0	38,7	40,3
Lišnice	42,6	42,0	42,3
Lom	40,0	38,8	39,4
Louka u Litvínova	37,9	36,4	37,1
Lužice	42,2	40,6	41,2
Malé Březno	39,8	35,0	37,2
Mariánské Radčice	39,2	37,2	38,1
Meziboří	45,0	41,7	43,4
Obrnice	33,6	33,1	33,4
Osek	42,8	40,2	41,5
Patokryje	38,2	40,0	39,1
Polerady	42,2	38,9	40,4
Skršín	44,8	43,0	43,9
Želenice	42,5	39,0	40,6
MAS Naděje	40,81	39,20	39,95

Průměrný věk obyvatel uveden k 31. 12. 2012

5.2.3 Migrace obyvatelstva

Na vývoji počtu obyvatel a jeho věkovém složení má v posledních letech vliv především migrace – migrují především mladí lidé a mladé rodiny. Obyvatele získávají především obce ve výhodných dopravních polohách, se základní vybaveností a s atraktivním rekreačním zázemím, kvalitním životním a obytným prostředím.

Tabulka s údaji a k ní příslušné komentáře a analýza údajů je ve fázi rozpracovanosti.

5.3 Podnikání, výroba, zaměstnanost

Počátek a historický vývoj ekonomických aktivit v zájmovém území MAS Naděje souvisí s využitím přírodních a nerostných surovin a zdrojů. *Region se dlouhodobě profiluje jako průmyslový.* Je zaměřen na zpracování ropných produktů a těžbu hnědého uhlí. Rozvoj nabídky pracovního uplatnění obyvatel v poválečném období ovlivnila existence hraničního pásma, respektive zejména horských obcí nacházejících se v jeho blízkosti, sídla více ve vnitrozemí byla zasažena méně. V tomto období dochází k nárůstu pracovního uplatnění obyvatel zejména ve státních těžebních společnostech a na těžbu uhlí navazujícím chemickém a zpracovatelském průmyslu. V horských oblastech se obyvatelé uplatnili jako pracovní síla

⁸ <http://vdb.czso.cz>

ve státních zemědělských a lesnických podnicích. Změna sociálně ekonomického systému po roce 1989 a odstranění „železné opony“ s sebou přinesly například i rozvoj služeb vázaných na cestovní ruch, ale také výrazný nárůst nezaměstnanosti, který byl a stále je zapříčiněn dlouhodobým trendem snižování počtu pracovních příležitostí v zemědělství a v útlumu tradičních průmyslových výroby (těžba hnědého uhlí, zpracovatelský průmysl) regionu, jež nově budované kapacity nestačí absorbovat. Zejména v menších obcích nemohou převzít tuto funkci služby, vzhledem k malému počtu obyvatel a jejich menší kupní síle.

5.3.1 Nezaměstnanost ukazuje na stav ekonomické situace v území s významným dopadem na sociální pilíř. Nezaměstnanost má vážné sociální dopady i dopady na produktivitu ekonomiky. V mosteckém regionu je nezaměstnanost jedním z nejzávažnějších sociálních i ekonomických problémů.

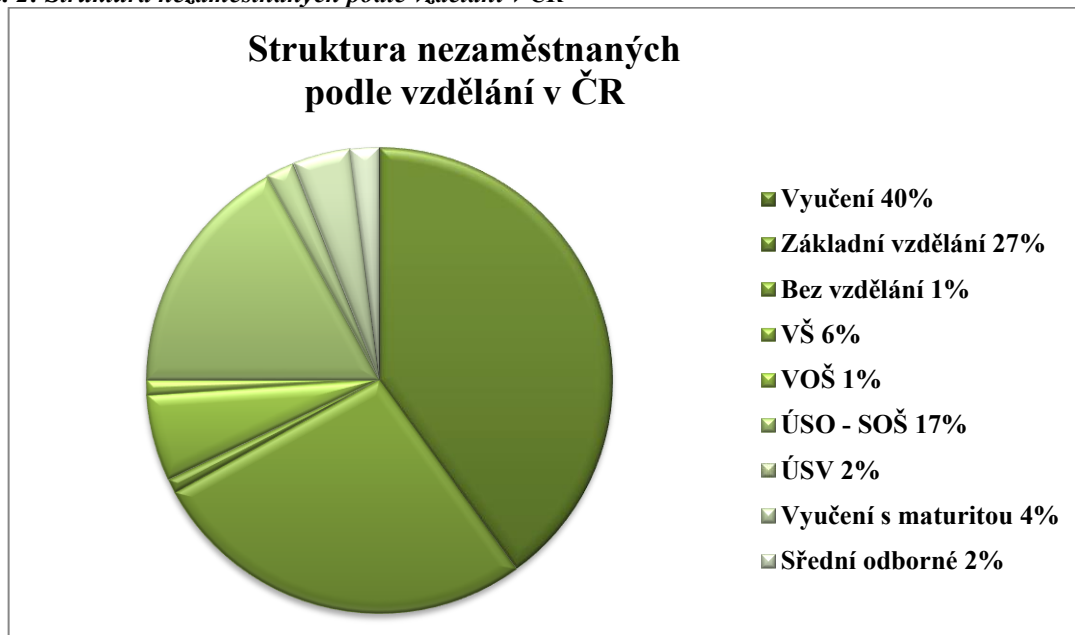
Území působení MAS Naděje, jehož jsou ORP Most, ORP Litvínov a ORP Teplice součástí, patří k nejpostiženějším regionům ČR z hlediska nezaměstnanosti. **Míra nezaměstnanosti** dlouhodobě převyšuje celostátní průměr i průměr Ústeckého kraje, a to až dvojnásobně. Během let 2007 až 2009 sice došlo k pozitivnímu trendu pozvolného poklesu nezaměstnanosti, ale v posledních letech počet nezaměstnaných opět stoupá.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů je vyšší v regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností. Nejvyšší podíl uchazečů evidovaných déle než 1 rok byl k 31. 12. 2013 v okrese Ústí nad Labem (52,1 %), dále v okresech Karviná (51,1 %) a Most (50,9 %). Nejvíce jsou dlouhodobou nezaměstnaností postiženy Ústecký (46,8 %), Moravskoslezský (45,3 %) a Karlovarský kraj (42,4 %). Naopak nejnižší podíl těchto uchazečů mají okresy s nižší nezaměstnaností Praha-východ (18,0 %) a Prachatice (23,8 %). Průměrná hodnota tohoto ukazatele za ČR dosáhla 39,7 %.

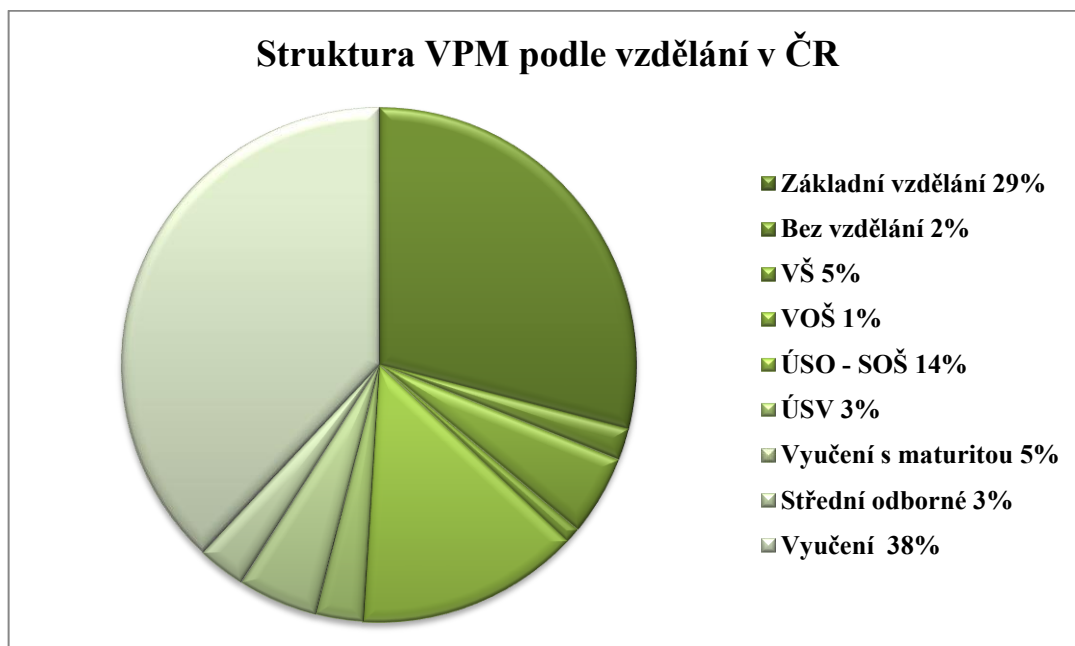
Graf č. 2 znázorňuje strukturu evidovaných uchazečů podle kategorií vzdělání k 31. 1. 2013 v ČR. Ve struktuře evidovaných uchazečů převažovali vyučení (40,4 %), uchazeči se základním vzděláním a bez vzdělání (27,5%), středoškoláci včetně vyučených s maturitou (22,9%). Problémem především v okresech s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti je **vysoký podíl uchazečů bez vzdělání nebo se základním vzděláním**. Nejvyšší podíl této skupiny uchazečů byl v okrese Sokolov (50,7 %), Most (45,6 %) a Ústí nad Labem (45,2 %), nejnižší v okresech Praha-východ (14,9 %), Praha-západ (15,1 %) a Žďár nad Sázavou (15,2 %). Z pohledu krajů je na tom nejhůře Karlovarský a Ústecký kraj, nejlépe Zlínský kraj.⁹

⁹ Statistická ročenka trhu práce v ČR 2013 – MPSV ČR; Praha, duben 2014

Graf č. 2: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání v ČR¹⁰

Graf č. 3: Struktura VPM podle vzdělání v ČR¹¹

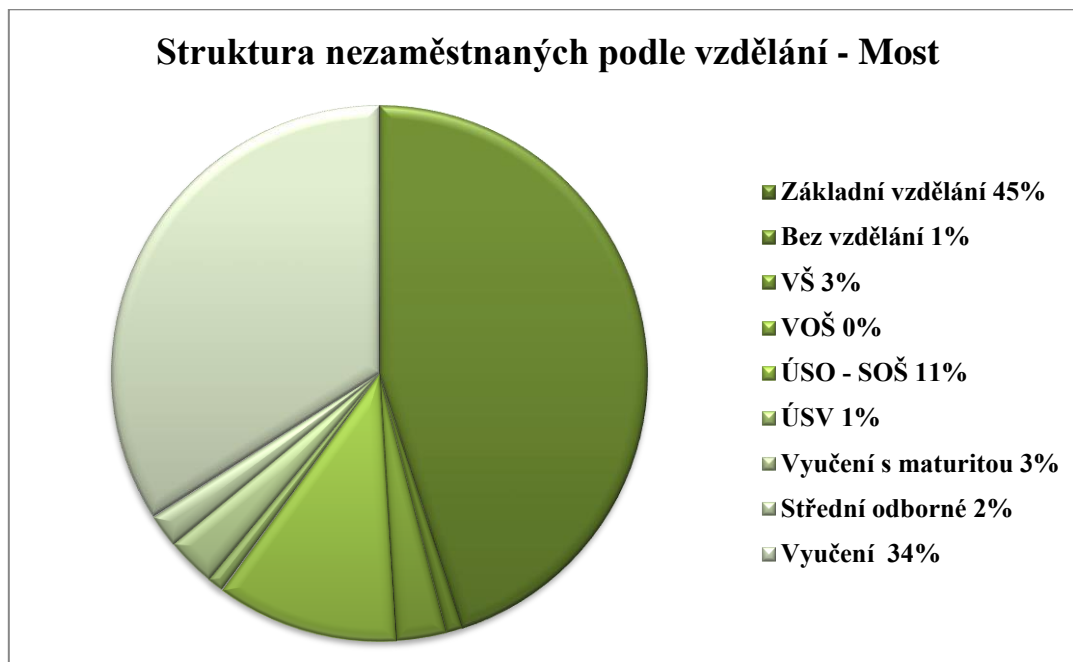

Pokud porovnáme hodnoty uváděné v grafech č. 2 a č. 3, dojdeme k závěru, že v celorepublikovém srovnání počtu uchazečů podle vzdělání a volných pracovních míst podle vzdělání, nejsou až tak odlišné hodnoty. Například počet VPM pro uchazeče vyučené je 38% a vyučených uchazečů je 40%. Uchazečů se základním vzděláním je 27% a počet volných míst pro tyto uchazeče je dokonce 29%.

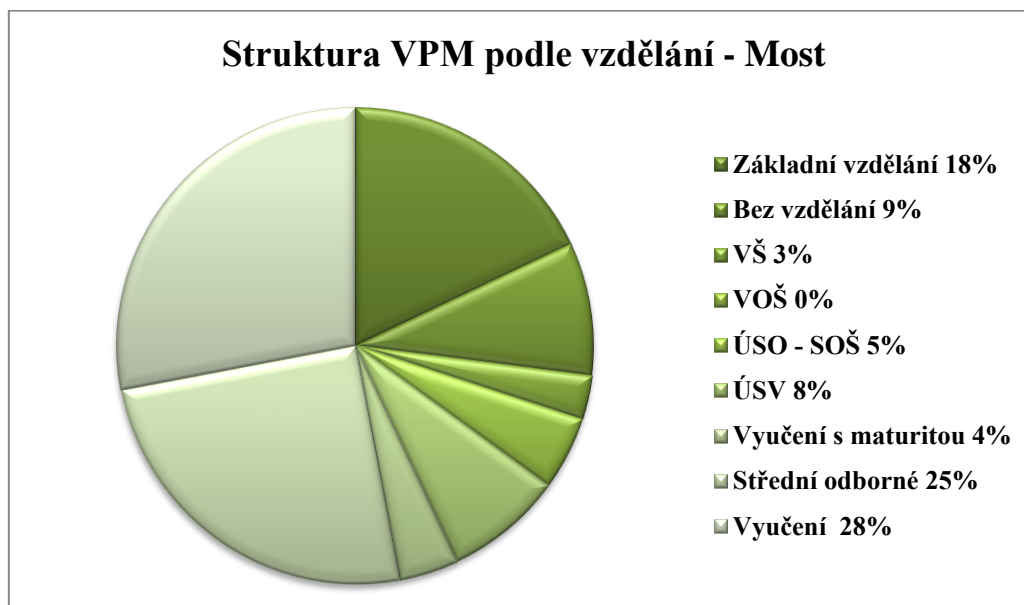
¹⁰ Statistická ročenka trhu práce v ČR 2013 – MPSV ČR; Praha, duben 2014

¹¹ Tamtéž

Graf č. 4: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání – Most¹²

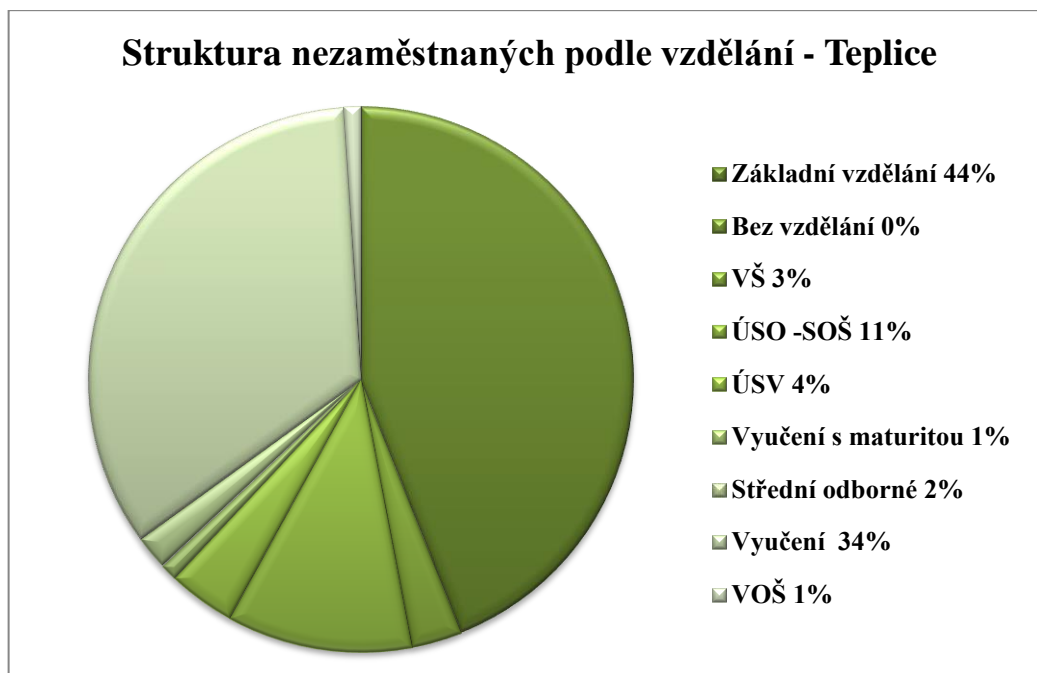
Graf č. 5: Struktura VPM podle vzdělání – Most¹³

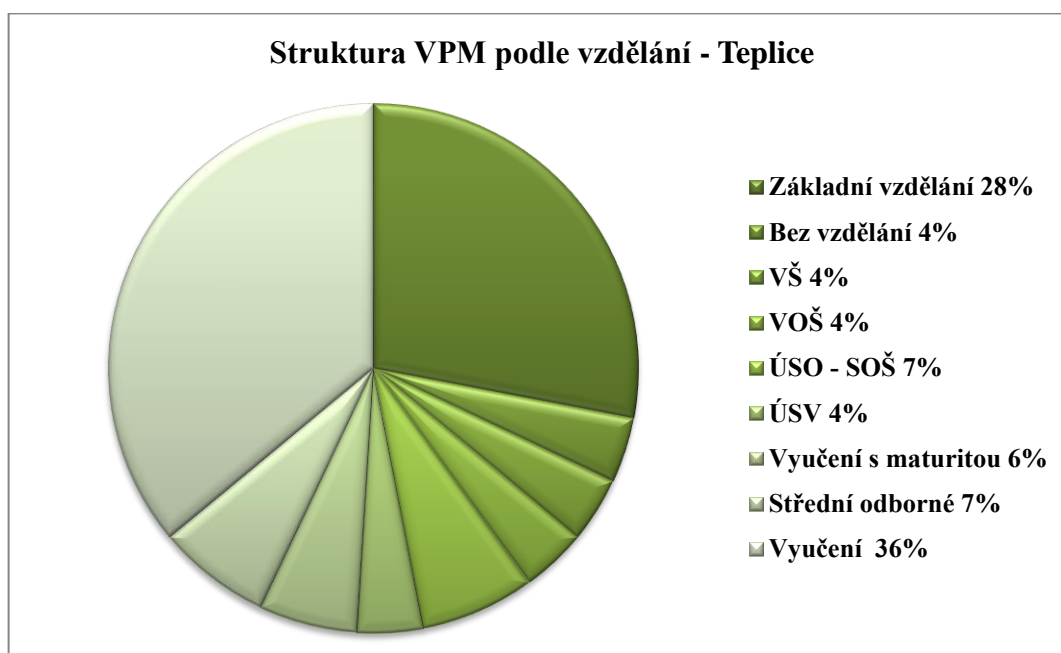
¹² Statistická ročenka trhu práce v ČR 2013 – MPSV ČR; Praha, duben 2014

¹³ Tamtéž

Graf č. 6: Struktura nezaměstnaných podle vzdělání - Teplice¹⁴

Graf č. 7: Struktura VPM podle vzdělání – Teplice¹⁵

Pokud však porovnáme hodnoty ohledně struktury počtu uchazečů a VPM podle vzdělání v okresech, kde je působnost MAS Naděje (Most, Teplice), tak dojdeme k závěru, že vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání neodpovídá v žádném případě počtu VPM

¹⁴ Statistická ročenka trhu práce v ČR 2013 – MPSV ČR; Praha, duben 2014

¹⁵ Tamtéž

podle vzdělání. Např. v okrese Most je 45% uchazečů se základním vzděláním a k dispozici je pouze 18% VPM pro tuto kategorii uchazečů.

Obecně na trhu práce nadále platí klesající možnost uplatnění uchazečů s nízkým stupněm vzdělání a naopak rostoucí předpoklady uplatnění se pro uchazeče s vyšším stupněm vzdělání.

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) realizované Úřadem práce ČR přispívají ke snižování nezaměstnanosti nebo zvýšení zaměstnanosti v regionech, zejména problémových skupin uchazečů o zaměstnání. Například cílem programu **veřejně prospěšných prací (VPP)** je zachování pracovní aktivity uchazečů o zaměstnání před nalezením trvalého zaměstnání. Jednalo se především o *organizování prací pro nekvalifikované a problémové uchazeče*. VPP jako nové pracovní příležitosti jsou vytvářeny především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované ÚP ČR, zejména s nižším vzděláním. Jedná se zejména o úklidové a pomocné práce a dále také pečovatelské a ošetřovatelské činnosti v charitativní a sociální oblasti.

Rekvalifikace jsou s ohledem na počet osob nejvyužívanějším nástrojem APZ. Uplatňují se jak specifické rekvalifikace, které jsou zabezpečovány na základě požadavků zaměstnavatelů a analýzy monitoringu trhu práce a většinou vedou ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění, tak nespécifické rekvalifikace, které rozšiřují znalosti a prohlubují možnost všeobecného uplatnění. Tento nástroj slouží k řešení strukturální nerovnováhy na trhu práce mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle.¹⁶

Tabulka č. 4: Míra nezaměstnanosti v obcích na území MAS Naděje v období 2002 – 2011¹⁷

Název obce	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Průměr obec
Bečov	42,70	43,70	41,60	39,30	36,10	24,70	21,30	22,20	21,80	16,40	30,98
Bělušice	31,10	32,30	22,20	23,20	20,20	15,20	19,20	23,20	20,20	20,20	22,70
Braňany	30,20	32,10	27,90	25,80	22,30	14,30	13,60	16,20	16,70	14,50	21,36
Český Jiřetín	11,90	18,00	25,60	10,30	23,10	7,70	5,10	2,60	12,80	5,10	12,22
Duchcov	20,20	21,80	20,70	17,50	15,90	11,70	10,60	14,20	15,90	14,50	16,30
Havraň	35,40	41,20	38,70	35,70	30,30	16,40	13,90	16,80	15,50	11,30	25,52
Klíný	9,10	16,00	8,00	4,00	20,00	32,30	36,00	16,00	16,00	28,00	18,54
Korozluky	22,20	17,20	17,20	17,20	19,00	12,10	19,00	13,80	29,30	22,40	18,94
Lahošť	20,40	19,20	17,80	15,60	17,00	10,10	7,20	13,40	16,70	12,70	15,01
Lišnice	19,80	30,30	25,80	16,90	15,70	12,40	14,60	10,10	12,40	18,00	17,60
Lom	28,70	31,10	30,20	25,70	23,50	17,40	13,80	17,90	17,90	19,20	22,54
Louka u Litvínova	28,30	33,00	33,00	28,80	28,20	16,20	11,20	19,80	17,30	17,60	23,34
Lužice	18,70	19,70	24,10	19,30	14,50	11,40	13,20	11,00	14,00	9,20	15,51
Malé Březno	21,40	14,80	22,70	19,30	15,90	9,10	12,50	21,60	18,20	13,60	16,91
Mariánské Radčice	29,60	37,00	29,80	26,40	25,50	15,40	10,60	17,30	22,60	18,80	23,30
Meziboří	22,00	21,40	2,20	21,30	18,90	14,40	12,20	14,40	14,20	15,30	15,63
Obrnice	41,80	42,70	41,60	40,80	36,60	24,40	21,60	24,10	23,20	22,80	31,96
Osek	19,60	18,60	18,00	14,90	12,00	8,70	7,80	11,10	11,50	10,20	13,24
Patokryje	26,90	20,40	21,80	19,00	21,30	13,30	11,80	13,70	15,60	15,20	17,90

¹⁶ Statistická ročenka trhu práce v ČR 2013 – MPSV ČR; Praha, duben 2014

¹⁷ <http://vdb.czso.cz>

Polerady	16,70	20,90	21,80	10,90	8,20	11,80	8,20	7,30	8,20	4,50	11,85
Skršín	24,80	20,00	22,70	17,30	15,50	9,10	5,50	8,20	12,70	8,20	14,40
Želenice	29,70	37,10	32,40	30,00	24,80	16,20	16,20	14,80	13,80	16,20	23,12
MAS Naděje	25,05	26,75	24,81	21,78	21,11	14,74	13,87	14,99	16,66	15,18	

Nejnižší míra registrované nezaměstnanosti je v obcích Skršín, Polerady, Český Jiřetín, Lahošť a městě Osek, kde se drží pod průměrem Ústeckého kraje. Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti je v obcích Bečov, Bělušice, Malé Březno, Obrnice, Louka u Litvínova, Klíny, Mariánské Radčice, Hora Svaté Kateřiny a městech Lom a Duchcov, kde se dlouhodobě drží nad hodnotou 20%.

Navzdory nízkému počtu pracovních příležitostí v Krušných horách, nelze v nezaměstnanosti z pohledu celého regionu vyzorovat očekávaný významný rozdíl mezi Podkrušnohorskou oblastí a Krušnými horami. Tato skutečnost je dána vyjížděnou za prací, jak do Mostecké pánve obecně, tak i za hranice okresu Most a Teplice. Nejvyšší poptávka po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů je poptávka po vyučených uchazečích. Problematikou zůstává skupina občanů se základním vzděláním, která tvoří největší podíl na celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Graf č. 7: Průměrná míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích za období 2002 – 2011¹⁸

Nejnižší průměrná nezaměstnanost ve sledovaném období 2002 – 2011 je evidována v roce 2004 v městě Meziboří, a to 2,2%, v roce 2009 v Českém Jiřetíně, a to 2,6% a v roce 2005 v obci Klíny 4%. Naopak nejvyšší je v obci Bečov v roce 2002, a to 42,7% stejně jako v Obrnicích a v roce 2003 43,7% opět v Obrnicích.

Nejnižší průměrnou nezaměstnanost ve sledovaném období evidujeme v obci Polerady, a to 11,85%. Naopak nejvyšší v obci Obrnice, a to 31,96%.

Nejnižší průměrná míra nezaměstnanosti ve všech obcích na území MAS Naděje ve sledovaném období byla v roce 2008, a to 13,87%. Nejvyšší v roce 2003, a to 26,75%.

¹⁸ <http://vdb.czso.cz>

Graf č. 8: Bečov – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011¹⁹

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	43,70%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	21,30%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		30,98%

Graf č. 9: Bělušice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011²⁰

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	32,30%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2007	15,20%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		22,70%

¹⁹ <http://vdb.czso.cz>

²⁰ *tamtéž*

Graf č. 10: Braňany – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²¹

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	32,10%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	13,60%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		21,36%

Graf č. 11: Český Jiřetín – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²²

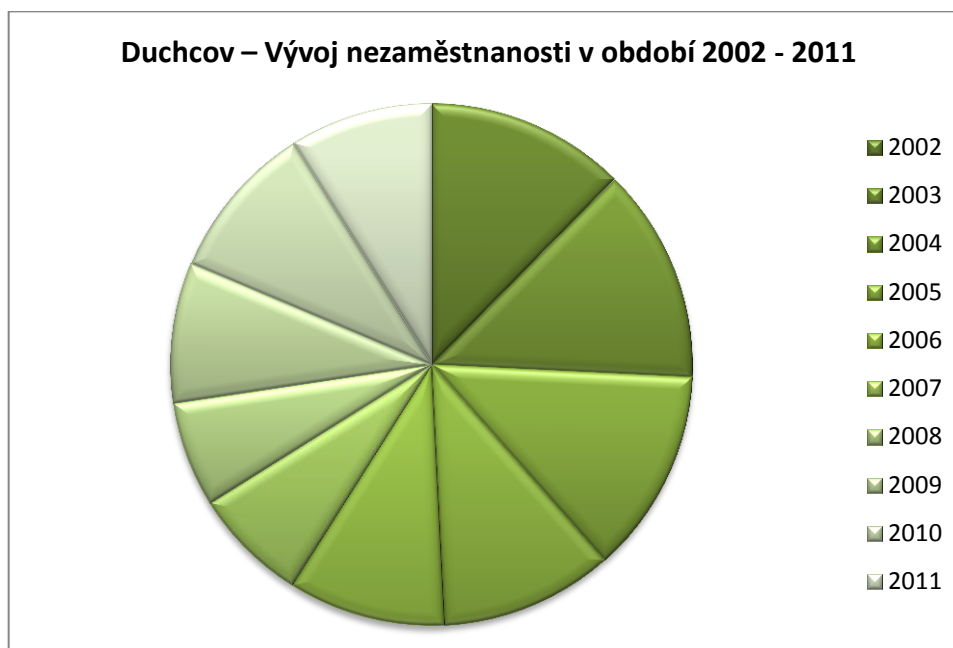

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2004	25,60%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2009	2,60%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		12,22%

²¹ <http://vdb.czso.cz>

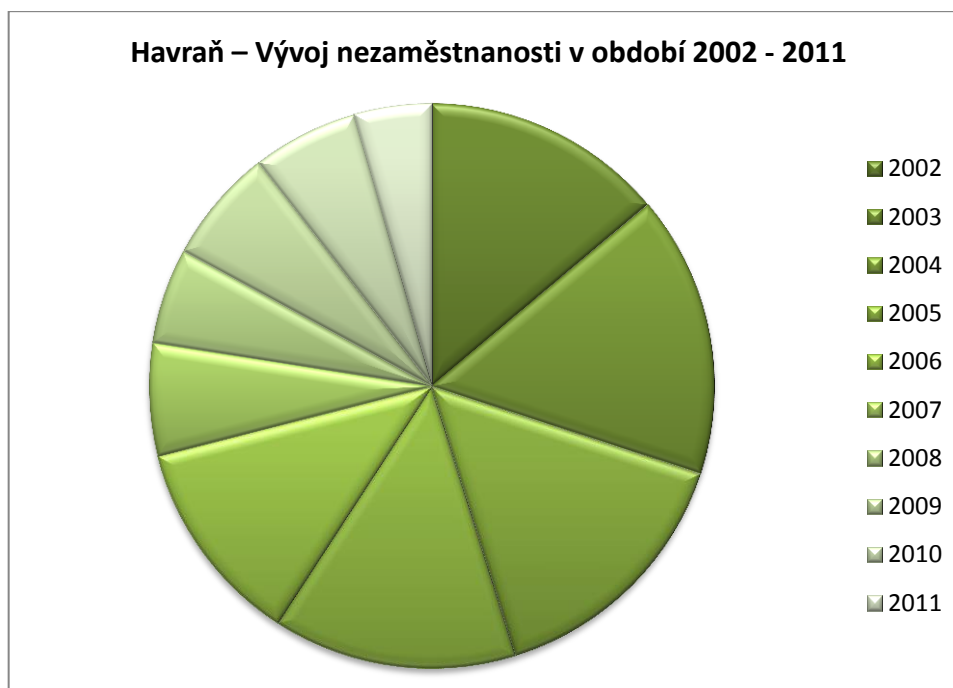
²² *tamtéž*

Graf č. 12: Duchcov – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²³

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	21,80%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2007	11,70%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		16,30%

Graf č. 13: Havraň – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011²⁴

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	41,20%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2011	11,30%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		25,52%

²³ <http://vdb.czso.cz>

²⁴ *tamtéž*

Graf č. 14: Klíny – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011²⁵

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	36,00%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2005	4,00%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		18,54%

Graf č. 15: Korozluky – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²⁶

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2010	29,30%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2007	12,10%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		18,94%

²⁵ <http://vdb.czso.cz>

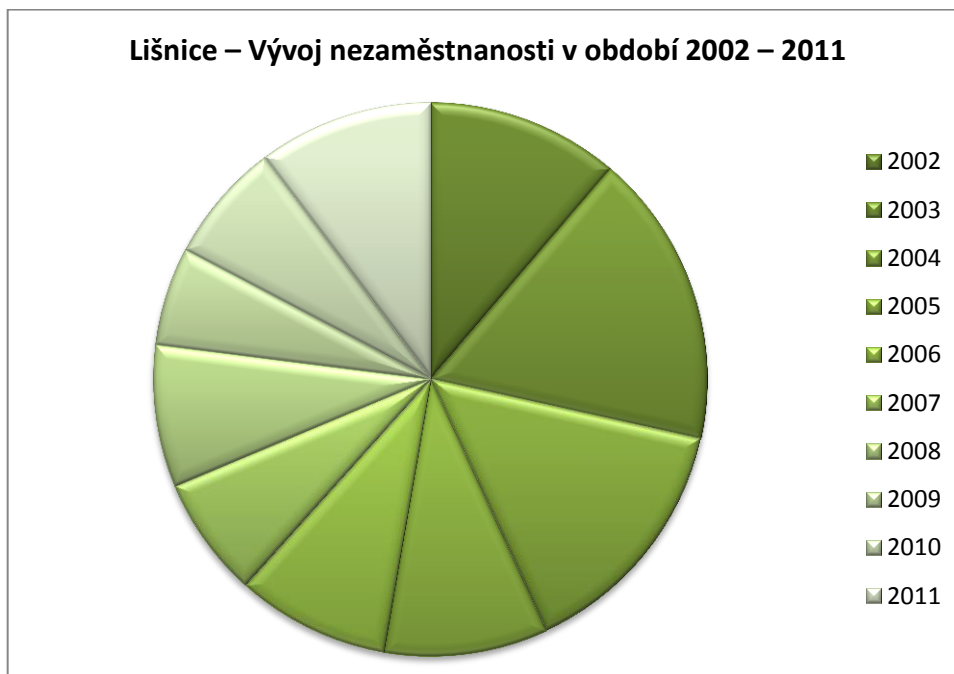
²⁶ *tamtéž*

Graf č. 16: Lahošť – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011²⁷

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	19,20%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	7,20%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		15,01

Graf č. 17: Lišnice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²⁸

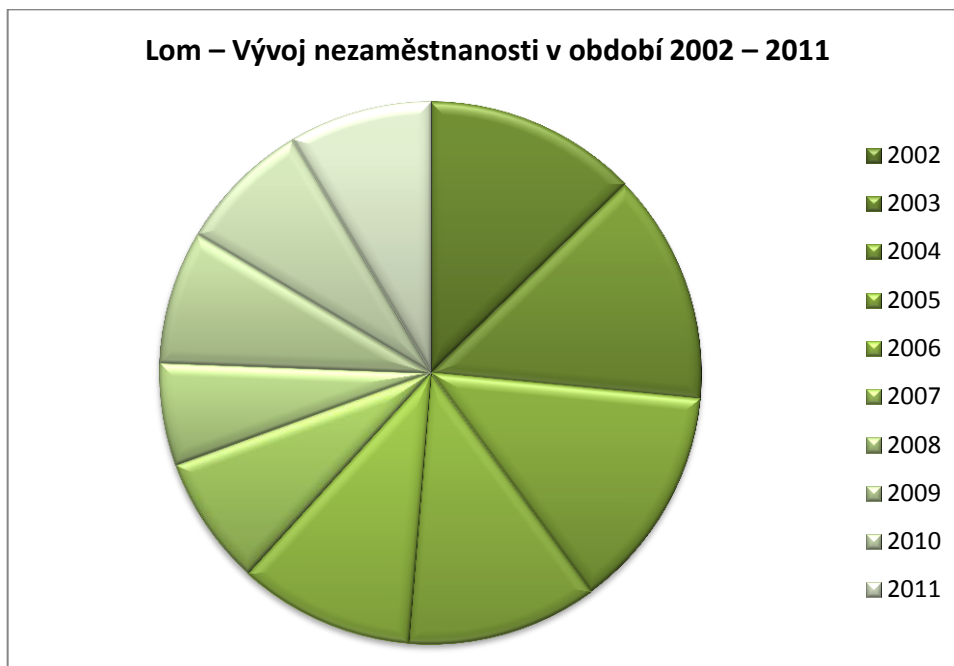

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	30,30%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2009	10,10%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		17,60%

²⁷ <http://vdb.czso.cz>

²⁸ *tamtéž*

Graf č. 18: Lom – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011²⁹

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	31,10%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	13,80%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		22,54%

Graf č. 19: Louka u Litvínova – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011³⁰

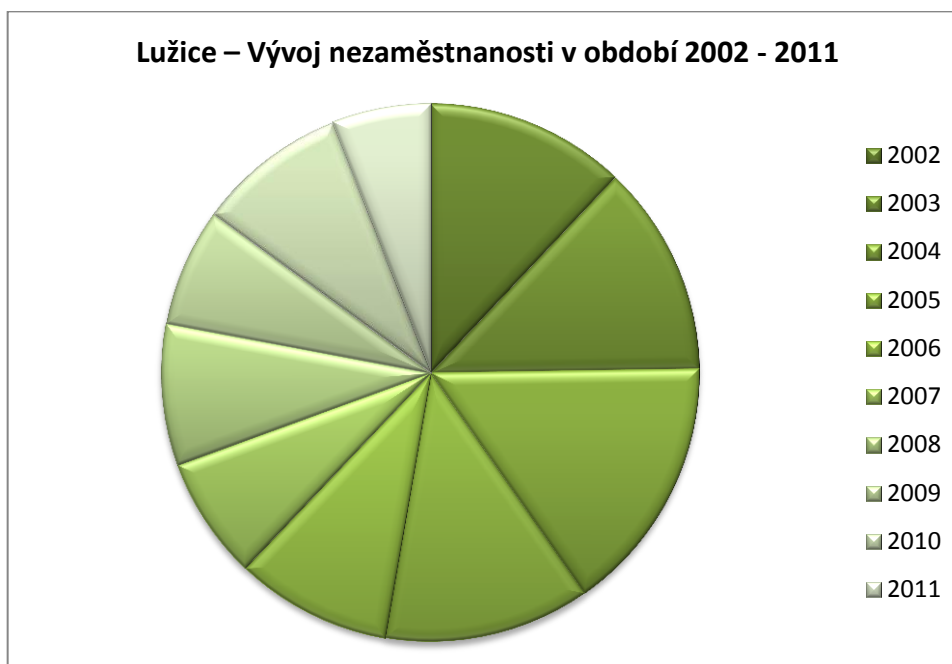

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	33,00%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	11,20%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		23,34%

²⁹ <http://vdb.czso.cz>

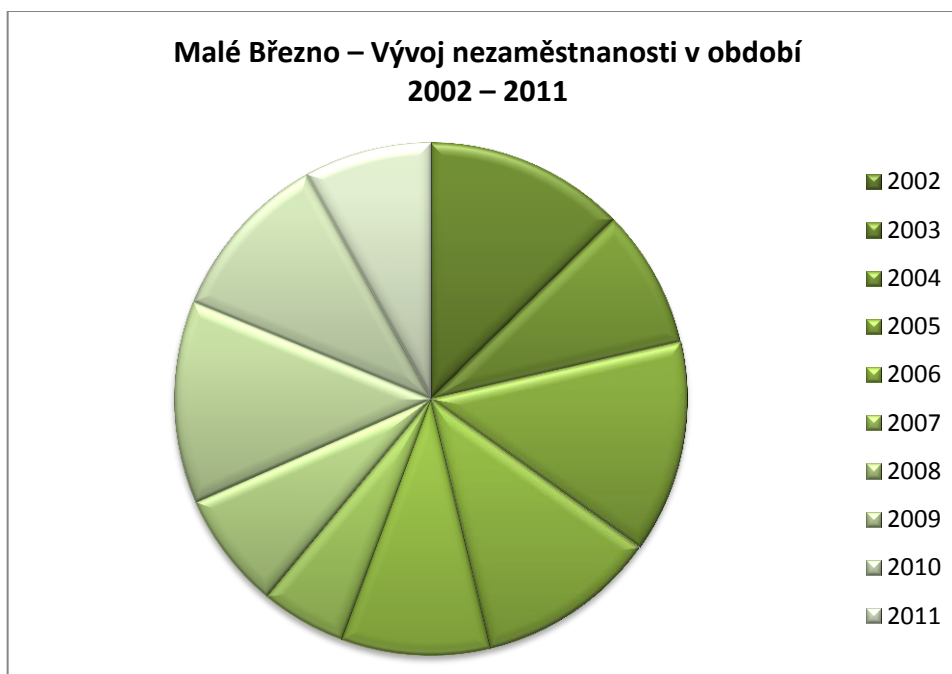
³⁰ *tamtéž*

Graf č. 20: Lužice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³¹

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2005	19,30%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2011	9,20%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		15,51%

Graf č. 21: Malé Březno – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³²

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2004	22,70%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2007	9,10%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		16,91%

³¹ <http://vdb.czso.cz>

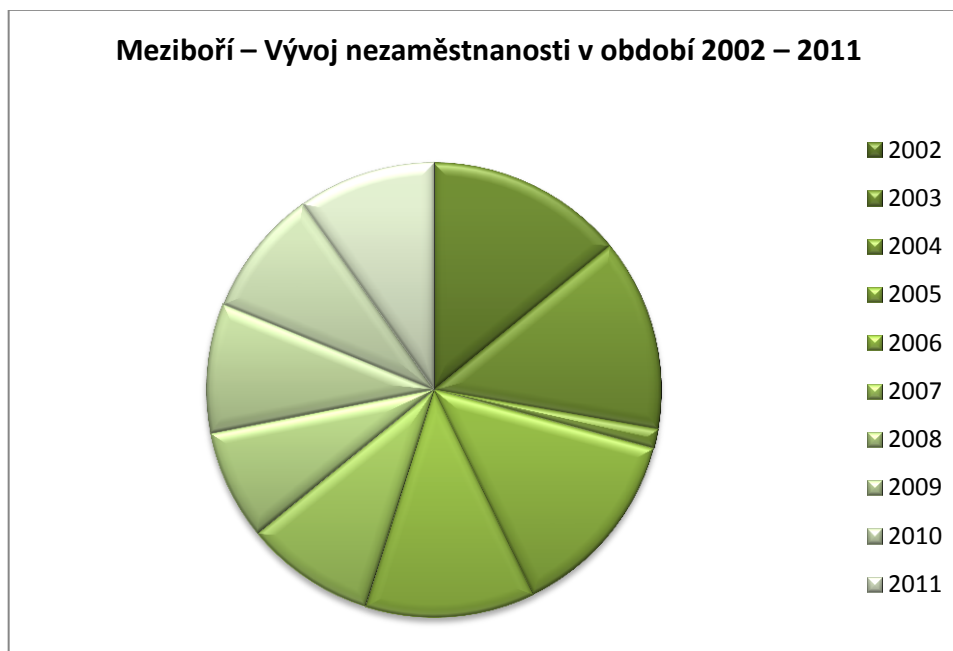
³² *tamtéž*

Graf č. 22: Mariánské Radčice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011³³

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	37,00%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	10,60%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		23,30%

Graf č. 23: Meziboří – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³⁴

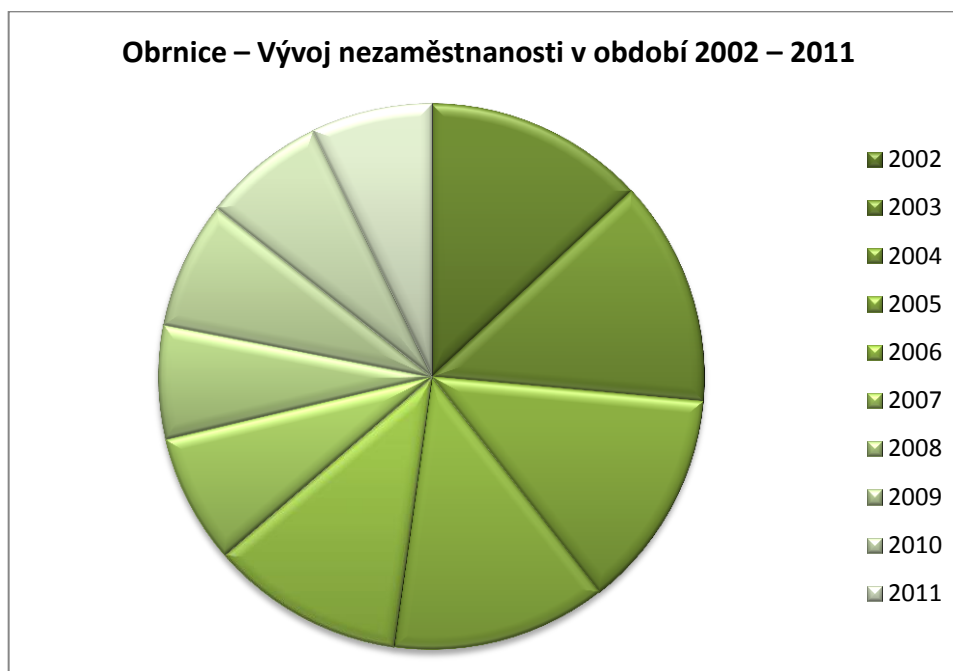

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2002	22,00%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2004	2,20%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		15,63%

³³ <http://vdb.czso.cz>

³⁴ *tamtéž*

Graf č. 24: Obrnice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³⁵

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	42,70%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	21,60%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		31,96%

Graf č. 25: Osek – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³⁶

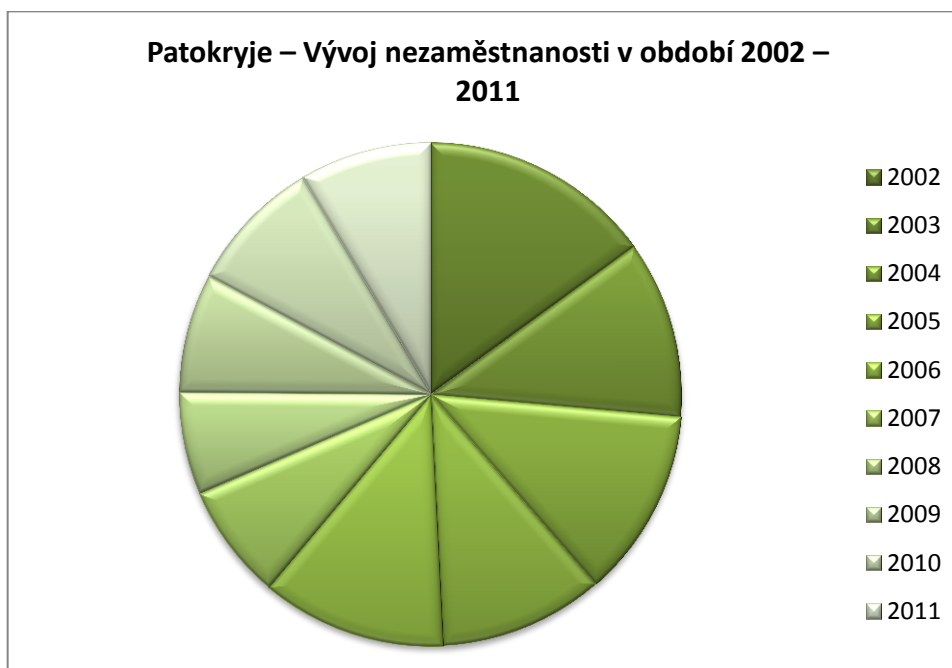

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2002	19,60%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	7,80%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		13,24%

³⁵ <http://vdb.czso.cz>

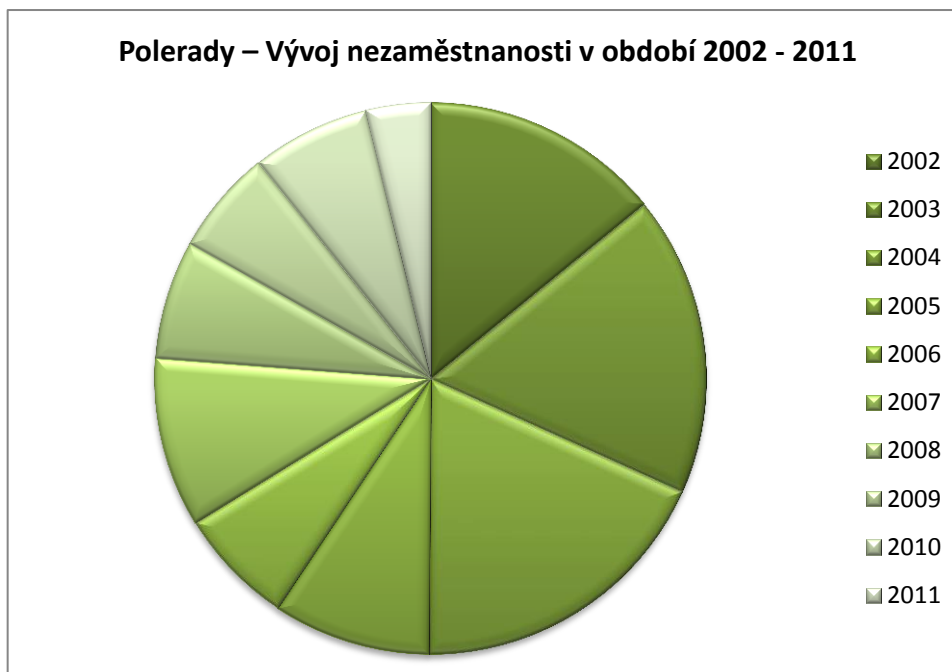
³⁶ *tamtéž*

Graf č. 26: Patokryje – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 – 2011³⁷

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2002	26,90%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	11,80%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		17,90%

Graf č. 27: Polerady – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011³⁸

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2004	21,80%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2011	4,50%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		11,85%

³⁷ <http://vdb.czso.cz>

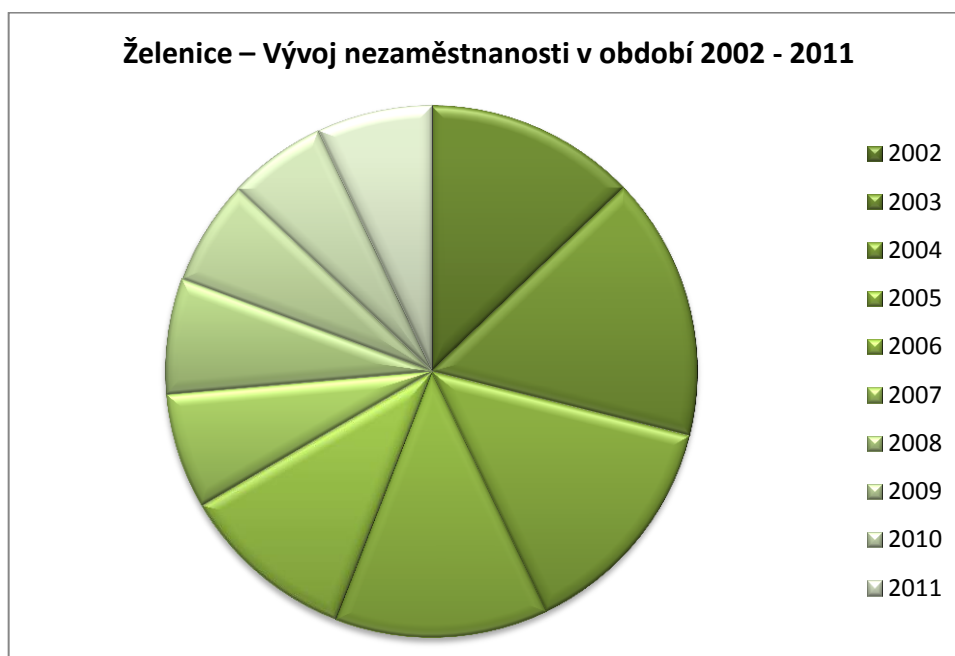
³⁸ *tamtéž*

Graf č. 28: Skršín – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011³⁹

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2002	24,80%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2008	5,50%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		14,40%

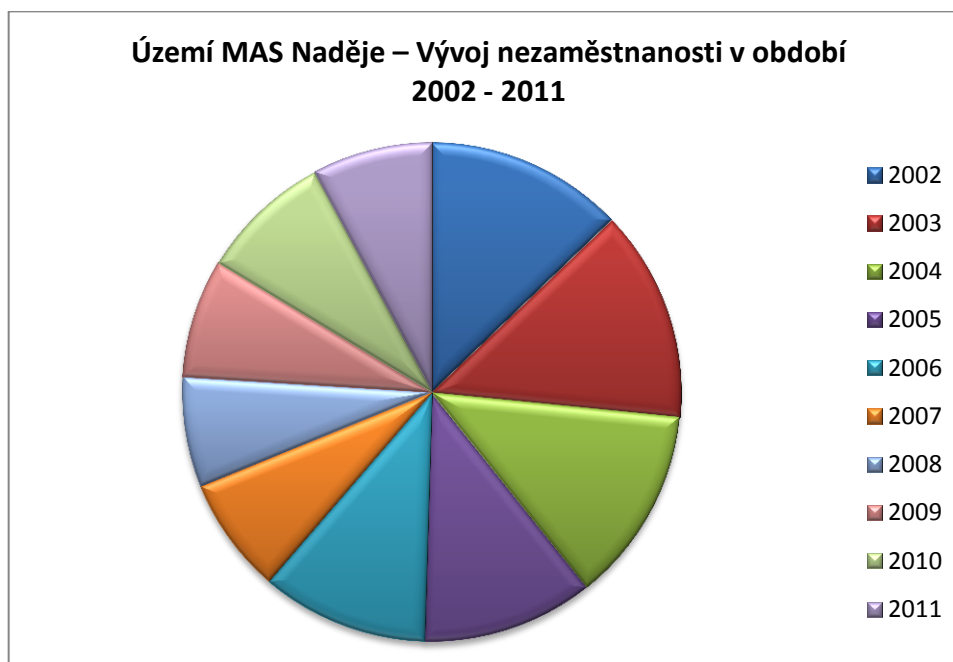
Graf č. 29: Želenice – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011⁴⁰

Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2003	37,10%
Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období:	2010	13,80%
Průměrná míra nezaměstnanosti za celé období:		23,12%

³⁹ <http://vdb.czso.cz>

⁴⁰ *tamtéž*

Graf č. 30: Území MAS Naděje – Vývoj nezaměstnanosti v období 2002 - 2011⁴¹

5.3.2 Sociální vyloučení

Velmi složité téma na diskuze a připomínkování v rámci komunitního projednávání a proto je tato kapitola ve fázi široké rozpracovanosti.

5.3.3 Územní podmínky pro rozvoj hospodářství se dají hodnotit jako dobré. Existuje zde kvalitní napojení na hlavní silniční síť, dostupnost železnicí je také vhodná. Napojení technické infrastruktury není problematické. V horské části území MAS Naděje je pracovních příležitostí zákonitě méně, kromě zemědělství a lesnictví se nabízejí ještě služby spojené s cestovním ruchem.

Nejvýznamnější koncentrace zaměstnavatelů je v Litvínově – Záluží a v Mostě, kde je i nejpestřejší struktura ekonomických subjektů. Od roku 2007 je v provozu průmyslová zóna v Mostě Pod Lajsníkem. Z ostatních průmyslových zón je nutné zmínit zónu Joseph v obci Havraň a průmyslovou zónu v obci Louka u Litvínova a v Krupce u Teplic.

Nejvýznamnějšími zaměstnavateli a ekonomickými subjekty s největším počtem zaměstnanců v regionu jsou:

- UNIPETROL RPA s.r.o.
- Litvínovská uhelná a.s.
- České dráhy a.s.
- United Energy, a.s.
- Nemark Czech Republic, s.r.o.
- Krajská zdravotní a.s.
- Vršanská uhelná a.s.
- DPmMaL, a.s.
- AGC Processing Teplice a.s.

⁴¹ <http://vdb.czso.cz>

5.4 Technická a dopravní infrastruktura

5.4.1 Technická infrastruktura

Kvalita technické infrastruktury je důležitým kritériem rozvoje území a její prvky významně zasahují do života celé společnosti. Technická infrastruktura obcí zahrnuje jejich vybavení inženýrskými sítěmi, tj. plynem, elektrickou energií, napojení domů na vodovod a kanalizaci, čističky odpadních vod apod. Obce na zájmovém území MAS Naděje disponují dostačujícím technickým vybavením s výjimkou napojení některých obcí na síť technické infrastruktury zahrnující kanalizaci ukončenou ČOV. Obdobné platí i v případě plynofikace. Všechny obce na území MAS jsou napojeny na vodovodní síť.

Územím také prochází několik významných produktovodů. Jedná se např. VVTL plynovod GAZELA, přepravující zemní plyn, vedoucí z města Hora Svaté Kateřiny do bavorského Waidhausu, kde jsou hraniční předávací stanice, těmi je ruský plyn přepravován z Česka do Německa, nebo etylenovod či napěťová soustava 110 kV. Zmíněné dálkovody však šíří ochranných, resp. bezpečnostních pásem výrazným způsobem ovlivňují územní rozvoj dotčených obcí.

Dodávku elektrické energie do všech obcí uskutečňuje v dostatečné kapacitě ČEZ, a.s. Významným energetickým zdrojem lokalizovaných území je tepelná elektrárna Počerady v katastru obce Volevčice, elektrárna Ledvice a teplárna Komořany. Distribuce elektrické energie v zájmovém území je realizována vedením vysokého napětí a velmi vysokého napětí, které pokrývá všechny obce v území.

S distribucí zemního plynu nejsou v zájmovém území vážnější problémy. Distribuční síť vyhovuje stávající poptávce a v podstatě je schopna zajistit i předpokládaný rozvoj plynofikace.

Problematika odkanalizování a čištění odpadních vod je složitá. Odpadní vody v obcích jsou odváděny do kanalizační sítě (dále na ČOV), popř. zachycovány v bezodtokových jímkách a dále jsou likvidovány. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků, popř. jednotnou kanalizační sítí. Často jsou starší kanalizační systémy jednotné, nověji budované kanalizace v obcích jsou většinou pouze pro splaškové vody.⁴²

Podrobný přehled infrastruktury v jednotlivých obcích je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Stav technické infrastruktury v jednotlivých obcích⁴³

Název obce	Kanalizace	Voda	Plyn
Bečov	ANO	ANO	ANO
Bělušice	ANO	ANO	ANO
Braňany	ANO	ANO	NE
Český Jiřetín	NE	ANO	NE
Duchcov	ANO	ANO	ANO
Havraň	ANO	ANO	ANO
Klíny	NE	ANO	NE
Korozluky	NE	ANO	NE
Lahošť	ANO	ANO	ANO
Líšnice	NE	ANO	ANO
Lom	ANO	ANO	ANO
Louka u Litvínova	NE	ANO	ANO
Lužice	ANO	ANO	ANO
Malé Březno	ANO	ANO	ANO

⁴² <http://www.mesto-most.cz/>; Strategický plán rozvoje města Mostu do roku 2020

⁴³ <http://vdb.czso.cz>

Mariánské Radčice	NE	ANO	NE
Meziboří	ANO	ANO	ANO
Obrnice	ANO	ANO	ANO
Osek	ANO	ANO	ANO
Patokryje	ANO	ANO	ANO
Polerady	NE	ANO	NE
Skršín	NE	ANO	ANO
Želenice	ANO	ANO	ANO

Objekty v rozptýlené zástavbě okrajových částí obcí jsou většinou vytápěny buď tuhými palivy (uhlí, dřevo), nebo méně elektřinou nebo propanbutanem. Napojení na rozvodné sítě zde není ekonomicky efektivní a spalování tuhých paliv v nekvalitních kotlích je zdrojem znečištění ovzduší. Velký potenciál jak z hlediska ekonomického, tak úspor energie a snížení emisí má zateplení objektů a modernizace spalovacích zařízení (kotlů).

Průběžně jsou zateplovány jednotlivé veřejné i soukromé budovy, což vede ke snižování provozních nákladů a zároveň ke snižování emisí vypouštěných do ovzduší.

Území je pokryto signálem televizního a rozhlasového vysílání a signály operátorů mobilních telefonů včetně sítě internet.

Napojení technické infrastruktury musí vždy respektovat územní omezení a požadavky, které klade koncepce udržitelného rozvoje jednotlivých ORP.

5.4.2 Dopravní infrastruktura

Předpokladem pro hospodářský a tím i sociální rozvoj oblasti je modernizace stávajících a stavba nových dopravních spojení mezi novými hospodářskými centry, ale především těch, která umožňují kvalitní a rychlé spojení se sousední Spolkovou republikou Německo, jež je vstupní branou do Evropské unie.

To se týká jak **silniční dopravy**, dokončení dálnice D8, rychlostní komunikace R7 Louny – Chomutov, tak modernizace železničního koridoru.

Páteří silnicí na území je silnice I. třídy č. I/27, která představuje spojení Mostu s Litvínovem přes průmyslovou oblast Litvínov – Záluží a měst na úpatí Krušných hor s hlavní silnicí č. I/13 (Karlovy Vary – Chomutov – Most – Bílina – Teplice – Děčín – Liberec), která patří k nejvýznamnějším dopravním koridorům v ČR a umožňuje napojení na dálnici D8 a R7 a tím spojení s Prahou. Silnice I/27 je také významnou osou spojující hraniční přechody se SRN v severní a jihozápadní části ČR. Dalším spojením s hlavním tahem je silnice č. II/255 ze Záluží do Komořan, Mostu až do Postoloprta a silnice č. II/256 z Lomu přes Mariánské Radčice do Želenic. Dále silnice č. II/254 Vedoucí z Teplic, přes Duchcov a dále do Lomu. Do hor vede silnice č. II/271 přes Klíny k hraničnímu přechodu na Mníšku. Další spojnicí k přechodu je silnice č. III/2543 z Janova přes Křížatky a silnice č. III/2546 z Horního Jiřetína přes Novou Ves. Síť silnic II. a III. třídy má velký význam pro dostupnost jednotlivých obcí z centra ORP a jiných větších měst. Technická úroveň silniční sítě je v některých úsecích nevyhovující, zvláště pak v úsecích s nadlimitní zátěží tranzitní dopravou. V úsecích ovlivněných těžbou dochází k poklesům a vzniku nerovností na komunikacích, jedná se například o silnici č. I/13 a č. II/255.

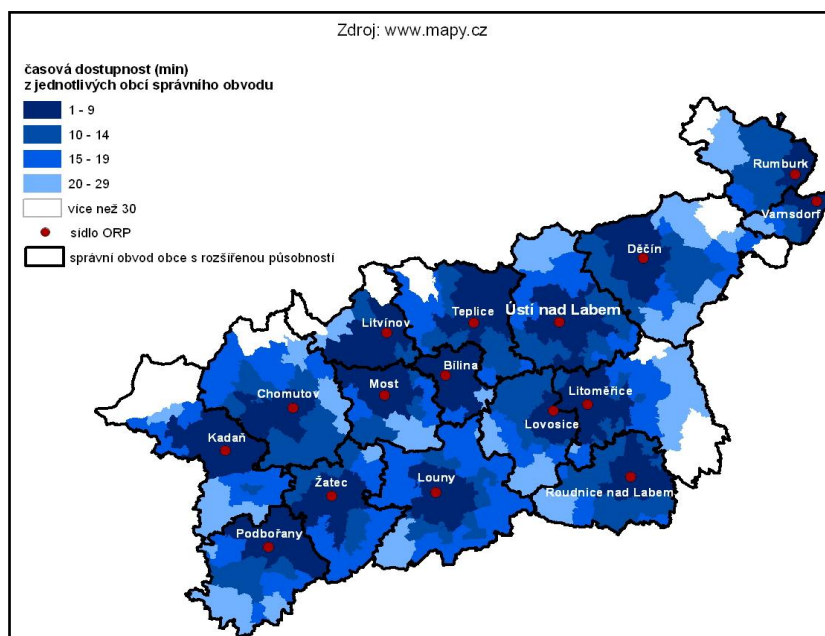
Hustota a rozložení silniční sítě v posuzovaném území je relativně dobrá, problém je nevyhovující technický stav silnic. Nezbytné je tedy nejen doplnění silniční sítě (např. silnice Most – Mariánské Radčice), ale i rekonstrukce a modernizace té stávající.

Železniční síť je zastoupena celostátní tratí č. 130 Ústí nad Labem – Most – Chomutov, která je součástí Podkrušnohorského koridoru a také celostátní tratí č. 123 Most – Obrnice – Žatec, na kterou navazuje trať č. 160 do Plzně. Z regionálních tratí je to č. 135 Most – Louka u Litvínova – Moldava, č. 126 Most – Louny a Litvínov – Teplice.

Dopravní obslužnosti území napomáhá kromě husté sítě silniční dopravy systém ekologické městské hromadné dopravy, který provozuje Dopravní podnik měst Mostu a Litvínova a.s. Města Most a Litvínov spojuje jedna ze dvou tramvajových tratí v ČR spojujících dvě sousední města. Autobusové linky zajišťují dopravu i mezi městy Lom, Osek a Meziboří. Oproti tomu dopravní obslužnost v horské části není uspokojivá, dálkové autobusové linky zajišťují do obcí pouze v době špiček a obyvatelé jsou do značné míry odkázáni na individuální dopravu.

Následující kartogram zachycuje nejkratší časovou vzdálenost individuální dopravou do sídel správních obvodů ORP z obcí v rámci jejich správního obvodu. Přimo v sídlech správních obvodů ORP žije téměř 60 % obyvatel Ústeckého kraje. Dalších 26 % obyvatel se při použití individuální dopravy do sídla svého správního obvodu dostane průměrně za méně než 15 minut. Naproti tomu z převážně horských obcí se do sídla svého ORP dostanou obyvatelé za půl hodiny a více.⁴⁴

Mapa č. 5: Časová dostupnost sídel obvodů ORP v ÚK individuální dopravou⁴⁵

5.5 Občanská vybavenost, bydlení

Z hlediska občanské vybavenosti plní spádovou funkci v oblasti ORP Most, ORP Litvínov a ORP Teplice města Most, Litvínov a Teplice. Nabídku služeb a obecně občanskou vybavenost ve zbývajících obcích obvodů ORP silně ovlivňuje poměrně snadná dosažitelnost jejich center a síla jejich obslužné, pracovní a obytné funkce. **Občanská vybavenost** v horských obcích je nízká. Nejdále v tomto ohledu je Hora Svaté Kateřiny, která jako jediná nabízí školská zařízení i samostatné ordinace praktických lékařů. Většina ostatních obcí se musí spokojit jen s nezákladnější nabídkou vybavenosti. Na obcích Český Jiřetín a Klíny je znát, že plní hlavně rekreační funkci, případně jsou orientovány na turistiku a cestovní ruch. Nedostatečná nabídka občanské vybavenosti je pro obyvatele v současnosti řešitelná jen dojížděnkou do Litvínova.

⁴⁴ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

⁴⁵ [http://: www.mapy.cz](http://www.mapy.cz)

5.5.1 Zdravotnictví na území MAS zajišťuje lůžkové zařízení Krajské zdravotní a.s. - Nemocnice Most, Nemocnice Teplice, Podkrušnohorská nemocnice následné péče a Nemocnice následné péče v Mostě. Dvě rehabilitační lůžková zařízení jsou v městě Meziboří a velké množství rehabilitačních zařízení v Teplicích, které jsou lázeňským městem. Pro nížinnou oblast regionu je zdravotní péče vcelku pohodlně dostupná. Mimo lůžkového zařízení jsou obyvatelům dostupné lékařské ambulance praktických lékařů v místech jejich bydliště i specializovaní odborní lékaři. To se nedá říct o horské části regionu. Pro zdejší obyvatele, zejména starší, je problematické dojíždění za ošetřením či k odbornému lékaři do Mostu či Litvínova.

Obyvatelé horských oblastí jsou ohroženi:

- V zimním období nebezpečím neprůjezdnosti silnic
- Dalekou dojezdovou vzdáleností pro vozy rychlé záchranné pomoci.

Oboje může v případě akutního ohrožení zdraví vést k možnému přímému ohrožení života. Tuto situaci považujeme za jedno z významných negativ horské oblasti regionu MAS.

5.5.2 Oblast školství je dostatečně zajištěna. Na zájmovém území MAS v ORP Most a ORP Litvínov je celkem 7 mateřských škol v obcích Bečov, Braňany, Lom, Louka u Litvínova, Lužice, Meziboří, Obrnice a dalších 20 mateřských škol ve městech Most a Litvínov. Základních školy jsou po jedné v obcích Bečov, Braňany, Lom, Louka u Litvínova, Obrnice a v Meziboří. V Mostě je k dispozici dalších 14 a v Litvínově 7 základních škol. Co se týká středního školství, jsou dvě střední školy na Meziboří, jinak velký výběr středních škol, v Mostě z jedenácti a v Litvínově ze čtyř. Vysoké školy v regionu nejsou, ale jsou zde zastoupeny, tzv. detašovaná pracoviště, pět vysokých škol (TU Ostrava – VŠB, VŠCHT Praha, ČZU Praha, UJEP Ústí nad Labem, VŠFS).

Na zájmovém území MAS v ORP Teplice je celkem 7 mateřských škol (4 Duchcov, 1 Lahošť, 1 Osek). Čtyři základní školy jsou v Duchcově a dvě v Oseku. V Duchcově je Gymnázium a Střední škola a dále školní zařízení kombinující Dětský domov, Základní a Střední školu.

Veřejnou knihovnu mohou občané navštěvovat v každé obci.

5.5.3 Sídlní struktura obyvatelstva patří mezi ty, jejichž charakter je více než jiné odrazem skutečně dlouhodobého působení přírodních, ekonomických a společenských podmínek a v neposlední řadě i administrativního uspořádání. Sídlní struktura je v oblasti významně ovlivněna reliéfem krajiny: roviny podkrušnohorské pánve, kopcovité České středohoří a Krušné hory.

Odchod původního obyvatelstva znamenal pro tyto oblasti ztrátu sociální a kulturní kontinuity, změny v dlouholetých vlastnických vztazích a vysídlení venkovských oblastí. V průběhu opětovného osídlování pohraničí ztratilo mnoho obcí svou přirozenou demografickou skladbu. V některých oblastech se nepodařilo ani doplnit počet obyvatel na původní úroveň a některé obzvláště malé obce postupně zanikaly. Značný vliv na sídlní strukturu měly také faktické hranice bývalých Sudet. Dnešní sídlní struktura tak byla ovlivněna jednak odsunem Čechů v roce 1938 a pak především odsunem německého obyvatelstva po válce. Prudký nárůst počtu obyvatel způsobený imigrací a populační explozí musel být řešen zvýšenou stavební činností. Postupně se rozšiřuje osídlení jednotlivých katastrů obcí. S novou formou bydlení se na Mostecku setkáváme během druhé světové války. Plánovaná výstavba sídlišť byla komplexně urbanisticky a architektonicky řešena již projekčními ateliéry v Německu. V Záluží a na několika místech v Litvínově, měla kapacitní sídliště zajistit dostatek bytů pro inženýry, techniky a kvalifikované dělníky zaměstnané při výstavbě chemického komplexu v

Záluží. V Mostě pak pro obdobné pracovníky v hornictví. Od 50. let 20. století nastala cílená likvidace historických sídel, která uvolňovala prostor postupující těžbě uhlí.

Mostecko bylo takto rozděleno na dvě sídelně oddělené aglomerace, které propojují rychlostní komunikační spoje. S nástupem velkoplošné povrchové těžby uhlí byl otevřen prostor pro výstavbu rozsáhlejších sídlištních celků tvořících satelitní útvary k obcím, ve kterých museli najít nový domov obyvatelé z likvidovaných obcí. Nejvýrazněji tuto formu zástavby můžeme pozorovat u města Mostu, kde po likvidaci starého města vzniklo město nové. Byl to v rámci tehdejšího Československa největší zásah do původního historického sídla kvůli povrchové těžbě uhlí. Podstatná část poválečné výstavby využívala typ domů s unifikovaným uspořádáním bytů v horizontální a vertikální rovině. Na tomto technologickém postupu pak vyrůstala všechna zdejší sídliště. V posledních letech ovlivňuje **rozložení zástavby** na katastru obcí územně plánovací dokumentace. Jsou přesněji vymezeny plochy pro bydlení, pro podnikání, pro příměstskou zeleň apod. Mezi jiným jsou vymezeny rozvojové plochy pro výstavbu rodinných domků a nízkopodlažních domů, které by měly doplnit převažující počet vysoko podlažních objektů hlavně v Mostě a Litvínově.

5.5.4 Struktura domovního fondu v regionu je silně heterogenní, co se týká typové specifikace i stáří staveb.

V Ústeckém kraji byl v letech 2001 – 2011 patrný nárůst bytových a rodinných domů. Celkově dochází v Ústeckém kraji k vyššímu nárůstu počtu rodinných domů. Největší nárůst rodinných domů z ORP, kterých se posuzované území týká, ORP Teplice (dále Chomutov a Ústí nad Labem).

Stáří domovního fondu a intenzita výstavby jsou důležitým průvodním jevem sociální a ekonomické situace v regionu. Tyto charakteristiky rovněž úzce souvisí s demografií regionu. Struktura trvale obydlených domů se od 80. let zásadně nezměnila. Podle údajů ze SLDB 2010 značný podíl na domovním fondu mají rodinné domy, které představují 61 % z trvale obydlených domů celkem. Ve srovnání s údaji za Ústecký kraj, kde podíl rodinných domů v průměru představuje 79 %, je dosažené procento v okrese Most nejnižší v porovnání s ostatními okresy kraje. Uvedená skutečnost potvrzuje dřívější orientaci stavebnictví v okrese na výstavbu panelových bytových domů, kterou se řešila náhrada bytů v likvidovaných obcích.

Struktura obydlených bytů podle stáří domu odpovídá rozvoji okresu v minulosti. Z celkového počtu trvale obydlených bytů bylo pouze necelých 10 % bytů v domech postavených před válkou. Největší podíl nově postavených domů pochází z období po válce a hlavně ze sedmdesátých a osmdesátých let minulého století. Průměrné **stáří domovního fondu** v okrese je 46,7 let, a nejstarší domy se nacházejí právě v obcích. V obcích jako Havraň, Horní Jiřetín, Korozluky, Louka, Mariánské Radčice, Nová Ves a Volevčice mají domy starší více jak šedesát let. Nejvíce nových domů má město Most, v průměru jsou zde domy staré 35,3 roku. Z jednotlivých obcí dosáhly nízkého průměrného stáří domy v Bečově a ve městě Meziboří (výstavba panelových domů) a v Patokryjích a Lužici, kam byla soustředěna výstavba rodinných domků.

5.5.5 Vybavenost obcí sociální infrastrukturou

Města Most a Teplice přesahují stupněm občanské vybavenosti obvyklou míru charakteristickou pro centra ORP. Jsou komplexně vybavenými městy ORP. V tomto směru je možné obvod ORP označit za značně heterogenní, přičemž tuto heterogenitu lze vysvětlit výjimečným postavením centra ORP v jeho sídelní struktuře na příslušné mikroregionální úrovni. Kvalitativně vyšší služby jsou potom zastoupeny pouze v krajském městě nebo hlavním městě.

Nabídku služeb a obecně občanskou vybavenost v obcích všech tří ORP, silně ovlivňuje poměrně snadná dosažitelnost centra ORP a síla jeho obslužné, pracovní i obytné funkce.

Obce Bečov, Obrnice, Braňany a města Meziboří, Duchcov, Lom i Osek vykazují vyšší stupeň občanské vybavenosti oproti ostatním obcím ORP – nabízejí přinejmenším vyšší množství jednotlivých zařízení sociální infrastruktury (občanské vybavenosti) případně možnost výběru v rámci poskytovatele zdravotní péče.

Vybavenost obcí sociální infrastrukturou detailně popisuje tabulka č. 5 vycházející z dostupných dat ČSÚ, která rovněž specifikuje četnost jednotlivých odděleně sledovaných prvků sociální infrastruktury. Tabulky technické a sociální infrastruktury byly doplněny o aktuální stav na základě konzultací se starosty.

Tabulka č. 5: Sociální infrastruktura v obcích

Název obce	Knihovna	Kino	Muzea a galerie	Kulturní zařízení ostatní	Sakrální stavba	Hřbitov	Škola	Pošta	Zdravotnické zařízení
Bečov									
Bělušice									
Braňany									
Český Jiřetín									
Duchcov									
Havraň									
Klíný									
Korozluky									
Lahošť									
Lišnice									
Lom									
Louka u Litvínova									
Lužice									
Malé Březno									
Mariánské Radčice									
Meziboří									
Obrnice									
Osek									
Patokryje									
Polerady									
Skršín									
Želenice									

Současný trend je takový, že se obyvatelé stěhují z větších měst do obcí v jejich sousedství, kde jsou ceny nemovitostí nižší než ve městě. Dá se předpokládat, že tento trend bude pokračovat a je tomu třeba přizpůsobit územní plánování a vybavení infrastrukturou.

5.5.6 Život v obcích

Realizace vzdělávacích, sociálních i kulturních projektů může přispět ke zlepšení poskytování služeb, jak pro běžné obyvatele, tak pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva

(starší občané, s omezenou mobilitou, nezaměstnaní), ke zvýšení kvality vzdělávání a vůbec ke zvýšení kvality života v území.

Z hlediska kulturního vybavení obcí jsou ve všech obcích zajištěny pouze ty nejzákladnější kulturní možnosti – tj. veřejná knihovna, kulturní zařízení v různých podobách a hřbitov.

Ve většině obcí je kulturní život těchto obcí organizován z velké části školami, kulturními domy, domy dětí a mládeže či různými spolky. Tyto akce obcí jsou realizovány na standardní místní úrovni, nejčastěji se jedná o nejrůznější poutě, vítání jara, pálení čarodějnic či Mikulášské besídky.

Spolková činnost je pro obce velmi důležitá, neboť přispívá k lepší sociální soudržnosti v obcích. Spolky – dobrovolní hasiči, sportovní kluby, myslivecká sdružení a další spolky - bývají často motorem kulturního života, kromě své samotné činnosti také pořádají řadu akcí společenských. Proto je v zájmu obcí jejich podpora, ať už formou finanční, organizační nebo zajištěním vhodných prostor.

Území MAS Naděje má bohatou tradici v rukodělných řemeslech, kterou nelze opomenout. Bohužel důsledkem vykořeněnosti pramenící z odsunu obyvatelstva z tohoto území, bylo velmi málo vesnických tradic a řemesel zachováno, přestože mají bohatou historii.

V zájmovém území jsou dochovány, obnovovány nebo zakládány nové kulturní tradice, a to jak historické nebo třeba i církevní. Ve většině obcí a měst se dochovalo dodržování národních zvyků, jako je velikonoční koledování, pálí se čarodějnice, stavějí se a kácejí májky, slaví se Den dětí, nově také vznikla v některých obcích a městech tradice loučení se s prázdninami, apod. Významnou úlohu v obcích zaujímají i místní spolky a sdružení. Mezi nejvíce rozšířené patří Sbor dobrovolných hasičů, sportovní kluby, myslivecká sdružení, rybářská a chovatelská sdružení a poměrně rozšířené jsou i různé spolky žen. Tyto spolky pořádají zpravidla z minulosti oblíbené kulturní a sportovní akce jako poutě, posvícení, pálení čarodějnic, dětské dny, plesy apod. Celkově se dá říct, že spolková činnost je v obcích poměrně rozvitá. V rámci této problematiky bylo provedeno šetření mezi občany a většina oslovených se pozitivně vyjádřila k otázce existence vhodných prostor pro konání kulturních a sportovních akcí. Přibližně polovina z nich však vyžaduje investice do drobných úprav a dovybavení.⁴⁶

5.6 Turistický ruch, kultura

Vzhledem k trvalému osídlení regionu prakticky nepřetržitě od neolitu až do dneška je možné zde narazit na množství památek z různých historických období. Lze se setkat jak se zříceninami feudálních hradních sídel, tak i s řadou zámků a zámečků, z nich ty nejvýznamnější (hrad Hněvín, Valdštejnský zámek v Litvínově, zámek Jezeří, zámek Korozluky) jsou přístupné veřejnosti. Součástí historické kulturní krajiny jsou od dob raného středověku také sakrální stavby, které často vytvářejí krajinnotvorné dominanty. Jednou z významných dominant je Národní kulturní památka kostel Nanebevzetí Panny Marie, obklopený malý parčíkem s vodní nádrží. V těsném sousedství děkanského kostela stojí špitál a kostelík svatého Ducha z doby kolem roku 1380. Bývalý špitál v současné době slouží jako restaurace a sídlo Státní galerie výtvarného umění. V blízkosti děkanského chrámu stojí i další památky, zachráněné ze zbořeného královského města. Patří k nim sousoší svatého Jana Nepomuckého s plastikami českých patronů od J. A. Dietze a Morový sloup od Petra z Toscany. Přemístění děkanského chrámu v roce 1975 na 51 speciálních podvozcích za necelých 30 dnů bylo a stále je světovou raritou. Nikde na světě nebyla žádná taková stavba přemístěna na takovou vzdálenost (841,1m). Ve městě Lom nejdeme kostel Srdce Páně ze 17.

⁴⁶ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

století, morový sloup s podstavcem a reliéfem sv. Jiří, kapli Nejsvětější trojice a například i původní hornickou kolonii z konce 19. století.

Obrázek č. 1: Děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie a kostel Sv. Jakuba v Bedřichově Světcí

Mariánské Radčice jsou spojeny s poutním místem a mariánským kultem. Poutě vyjadřovaly velkou úctu k zázračné Matce Boží a byly doprovázeny řadou zázraků a vyslyšení poutníků. Naštěstí nepotkal Mariánské Radčice podobný osud jako sousední Libkovice, které musely ustoupit těžbě uhlí. Poutní kostel však chátral. Obrat k lepšímu přinesl až rok 1989. Po návratu cisterciáků do Oseka obnovil opat Bernhard Thebes tradici poutí do Mariánských Radčic. Konají se od podzimu 1994 pravidelně každý 13. den v měsíci.

Bohužel však řada kulturních památek není stále v uspokojujícím stavu. Nutno ocenit přístup některých občanských sdružení, která i za ztížených podmínek usilují o jejich záchranu. Příkladem může být občanské sdružení pro záchranu kostela sv. Jakuba v Bedřichově Světcí, jenž je nejstarší kulturní památkou Mostecká. Historie kostela v Bedřichově Světcí sahá do třináctého století, z toho období se dochovala pozdně románská loď. Novorenesanční zámek v Korozlukách byl postaven v roce 1775 na místě tvrzi ze 14. století. V roce 1806 honosné sídlo přestavěl rytíř Václav Beniško z Dobrosłavi do klasicistního stylu. V druhé polovině 19. století zámek zásluhou rodiny Richterů prošel významnou novorenesanční úpravou do podoby inspirované italskou renesanční residenční vilou. Z tohoto hlediska jde o unikát, protože stavby s takovým vývojem se u nás najdou podle dostupných pramenů pouze dvě. Záměr obnovit tento zámek v Korozlukách zpočátku vypadal jako neuskutečnitelný plán, neboť ze zámku zbyly pouze čtyři obvodové zdi a byl na něj dokonce vydán demoliční výměr. Záchrana byla technicky velice náročná. Dalo by se asi říci, že bez obrovského počátečního zápalu, optimismu a určitého stupně naivity současného majitele, by se realizace romantického snu sotva zdařila. Zámek byl obnoven a postupně je uváděn do původního stavu již od roku 1995.⁴⁷

Drobné kulturní památky (pomníčky, kříže, boží muka, kapličky) jsou nedílnou součástí krajiny regionu. Péče o ně napomáhá zachování identity místa a udržení vztahu obyvatel k němu. Jsou často předmětem zájmu různých spolků a sdružení.

Mezinárodní památník obětem 2. světové války byl otevřen v roce 1998 v budově starého památkově chráněného krematoria na mosteckém hřbitově. Připomíná 12 tisíc obětí války čtrnácti národností a tisíce lidí, kteří prošli zdejšími lágry. Součástí památníku je expozice věnovaná období 2. světové války na Mostecku.

Nejvýznamnějším centrem kultury dané oblasti ORP Teplice je přímo město Teplice, které nabízí celou řadu kulturních akcí napříč hudebním či scénickým spektrem. Město Teplice zřizuje Regionální knihovnu (například obce Rтынě nad Bílinou, Háj u Duchcova a další obce zřizují obecní knihovny) a městskou sportovní halu. Ve městě Teplice a v

⁴⁷ <http://www.imostecko.cz/za-poznanim/hrady-zamky-a-kostely/75-zamek-korozluky>

některých okolních obcích (Duchcov, Krupka) je kino, ve městě se rovněž nachází Krušnohorské divadlo. Poutavou podívanou nabízí Botanická zahrada Teplice či Hvězdárna a planetárium Teplice. Mezi významné kulturní památky patří Zámek Teplice, nyní je zámek sídlem Regionálního muzea v Teplicích, který obsahuje několik expozic, často také poskytuje své prostory nejruznějším výstavám. Hlavní historickou dominantou celého ORP Teplice je Zámek Duchcov nacházející se ve městě Duchcov, raritou tohoto barokního zámku je místnost, v níž žil a zemřel slavný světoběžník G. G. Casanova.⁴⁸

Ochrana památek na území ORP Teplice zahrnuje především nemovitou národní kulturní památku – Klášter Cisterciáků v obci Osek. Osecké pouti připomínají významný křesťanský svátek Nanebevzetí Panny Marie, který připadá na 15. srpna. Právě této události je zasvěcen kostel, nejvýznamnější stavba Národní kulturní památky Kláštera v Oseku. Dalším významným dnem je 20. srpna, kdy je svátek Bernarda. Svatý Bernard z Clairvaux byl významnou osobností cisterciáckého řádu, založil desítky klášterů a formuloval přísná řeholní pravidla. Jeho jméno přijal i zatím poslední osecký opat Bernhard Thebes O. Cict. O chod kláštera se stará český Kruh přátel kláštera Osek. Osecké pouti se konají vždy třetí sobotu v srpnu a následující neděli.

Osecký hrad Rýzmburk byl ve 13. století jedním z největších gotických hradů na území nynější ČR. Jako většina středověkých hradů je i Rýzmburk mnoho let zříceninou a jeho mohutné hradby i věže nezadržitelně chátrají. Přibližně před dvaceti lety byl zásluhou Českého svazu ochránců přírody odlesněn, ale náletové dřeviny opět ovládly všechna nádvoří. Podnět k současným aktivitám vzešel na vernisáži česko-německé výstavy „Rýzmburk a Frauenstein – kořeny společné minulosti“, konané v oseckém klášteře. Skupina nadšenců se rozhodla založit „Občanské sdružení pro záchranu hradu Rýzmburk“.⁴⁹

Poloha oblastí Mostecka, mezi Krušnými horami a Českým středohořím, zůstává i přes nepřízeň osudu jedinečná. Mostecko nabízí široké spektrum turistických zajímavostí a tím i značné **možnosti rozvoje cestovního ruchu**. Příhraniční poloha Litvínovska předurčuje potenciál této oblasti k rozvoji cestovního ruchu. Nachází se zde několik hraničních přechodů, z nichž asi nejvýznamnější leží v Mníšku.

S regionem je nepochybně spjata rozsáhlá těžba, ale zároveň i rozsáhlá přeměna krajiny. Bývalé těžební jámy se dnes proměnily a stále ještě postupně mění k nepoznání. Na zrekultivovaných plochách vyrostla rekreační a sportovní centra. Město Most má jeden z nejvyšších poměrů vegetace vůči zástavbě, a to více než 30%. Množství parků, arboret, platanových a sakurových alejí, ozdobných keřů, travnatých ploch, nově zrekultivovaných a zalesněných ploch nemá v rámci České republiky žádné srovnání. Mostecko se může pochlubit různorodou mozaikou přírodního a krajinného rázu. Na relativně malém území regionu se návštěvník setká se třemi rozdílnými typy krajiny, od drsných Krušných hor až po malebné České Středohoří poseté vrcholy třetihorních sopek a mezi nimi sevřenou rozlehlou podkrušnohorskou pánev. To vše tvoří z oblasti přírodní zónu, která fascinuje návštěvníky i z daleka.⁵⁰

Nejnovějším důkazem toho, jak lze s průmyslově využívanou krajinou aktivně pracovat v rámci rekultivačních projektů, je nově vznikající rekreační zóna za přesunutým gotickým kostelem v Mostě. V těchto místech ještě před několika lety probíhala intenzivní povrchová těžba uhlí a dnes se dochází k úspěšné přeměně na rekreační, kulturní, sportovní a později také obytnou zónu, jejíž hlavní dominantou bude napuštěné Mostecké jezero, které bude druhým největším u nás s plochou 311ha a nejhlubším jezerem ČR s hloubkou 75m.⁵¹ Na možnost, jak se dá využít těžba uhlí a s ní související oblasti regionu k turistickému zatraktivnění ukazuje „Uhelné safari“, které nabízí zájemcům atraktivní exkurze

⁴⁸ Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Teplice - 2012

⁴⁹ <http://www.osek.cz>

⁵⁰ <http://www.mesto-most.cz/soucasnost-mesta-mostu>

⁵¹ <http://www.mesto-most.cz/soucasnost-mesta-mostu>

v povrchových dolech a ukázkou unikátních technických děl v těžebních lokalitách Československá armáda a Vršany na Mostecku a rekultivované krajiny.

I sportovně založeným návštěvníkům má region co nabídnout. Je to moderní dostihové závodiště Hipodrom, závodní okruh Autodrom, rekreační vodní nádrž Matylida, golfové hřiště a plavecký areál Aquadrom, to vše ve městě Most. Okolo vodních ploch Matylida a Benedikt a kolem dostihové dráhy na Hipodromu jsou vybudovány dráhy pro in-line bruslení. Dráha na Hipodromu dokonce splňuje parametry dle požadavků asociace in-line bruslařů pro pořádání závodů. Krušné hory nabízí v zimě lyžování v horských střediscích Klíny, Český Jiřetín, Brandov a Hora Svaté Kateřiny, v létě řadu stezek pro pěší i cyklisty. Lyžařská sjezdovka se nachází i ve městech Meziboří (i možnost večerního lyžování) a Osek. Například Naučná stezka Tesařova cesta - Šumný důl byla zrealizována městy Litvínov a Meziboří a je vhodná k pěším i cykloturistickým aktivitám a v zimě k běhu na lyžích. Celý okruh může být využit rekreačními běžci. Naučná stezka vytváří atraktivní místo pro sportovně rekreační činnost a dokazuje, že Krušné hory jsou překrásným místem s obrovskými možnostmi rozvoje turismu a cestovního ruchu. Obec Lužice je součástí cyklo magistrály Most - Doksy.

Mostecké letiště vybudované na výsypkách, je centrem motorového i bezmotorového létání. Koná se zde řada sportovních akcí, například mistrovství v letecké akrobacii, v přesném létání, v plachtění a další letecké soutěže i akce pro děti, například u příležitosti Dne dětí. Na letišti působí také parašutistický klub a je zde možné projít výcvikem. Aeroklub v Mostě nabízí pořádání vyhlídkových letů pro veřejnost ve sportovních motorových letounech i ve větroních. Je možné zde také získat základní výcvik pilota motorového i bezmotorového letadla ve vlastní letecké škole aeroklubu.

Mostecký Hipodrom je součástí rekultivačního parku Velebudice, který patří mezi špičkové projekty tzv. české rekultivační školy, která je s respektem uznávána na celém světě. Velebudická výsypka se řadí mezi největší výsypky v bývalém Severočeském hnědouhelném revíru a byla vytvářena z nadložních zemin závodu Jan Šverma na celkové výměře cca 790 ha. Naprostá většina evropských dostihových drah je vybudována na urovnaných přírodních terénech. Proto nejen u nás, ale i v evropském měřítku, je stavba mostecké dostihové dráhy, zejména její provedení od základů, téměř unikátní záležitostí. Pořádání dostihů je hlavním předmětem činnosti a.s. HIPODROM MOST. Kromě dostihů je areál závodiště využíván také k pořádání parkurových závodů. Tato sportovní disciplína je výjimečná bezprostředním kontaktem diváků se soutěžící dvojicí jezdce a koně. Prioritou HIPODROMU MOST a.s., v pořádání jezdeckých sportovních akcí, je zaměření se na juniorské jezdce. Hipodrom - mostecká oáza zeleně - ročně přiláká kolem jednoho sta tisíc návštěvníků, což plně svědčí o splnění původní myšlenky přeměny výsypky v areál sportovního, kulturního a společenského využití široké veřejnosti. Dalším z areálů pro hipoturistiku se nachází v osadě Svinčice (obec Lužice), a to EQUIPARK Svinčice, o.p.s. Osada Svinčice se nachází deset kilometrů od Mostu, leží na okraji Českého středohoří a z ptačí perspektivy připomínají podkovu - symbol chovu koní. Kromě prostorných stájí, pastvin a kryté jezdecké haly zde najdete i malý rybníček uprostřed vesnice jako brod, kolotoč pro koně a pískovou cvalovou dráhu aj.

Neměli bychom v našem regionu opominout technické kulturní památky. Mezi nejvýznamnější každopádně patří Podkrušnohorské technické muzeum, které vzniklo v roce 2003 na bývalém dole Julius III na části území bývalé obce Kopisty. Kopisty (německy *Kopitz*) je název zaniklé obce v okrese Most v Ústeckém kraji. Ke Kopistům patřily osady Konobrže, Pařidla a Pláň. V letech 1911-1945 měly Kopisty dokonce status města. Obec byla zbořena v letech 1974-1979 z důvodu těžby hnědého uhlí.⁵² Muzeum je památkou, která by se za určitých okolností a pokud vyjdou smělé plány, mohla do několika let ocitnout na prestižním seznamu kulturního dědictví UNESCO. Specifickým cílem je vytvoření zóny průmyslových a technických památek podkrušnohorského regionu, zejména z oborů

⁵² <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kopisty>

hlubinného a povrchového dobývání, úpravy a užití uhlí, zvyků, obyčejů a tradic spojených s hornickou prací, životem a obnovou krajiny narušené důlní činností. Pozornost tohoto muzea bude věnována i sklářskému, textilnímu průmyslu, výrobě dřevěných hraček, jako tradičním odvětvím. V tomto směru je přínosem spolupráce s Oblastním muzeem v Mostě.⁵³

Z pohledu budoucích perspektiv lze za těžiště vhodných ekonomických aktivit považovat služby cestovního ruchu, rozvoj lehčí průmyslové výroby šetrné k ŽP a zemědělství orientované na údržbu krajiny a agroturistiku.⁵⁴

5.7 Životní prostředí

Mostecko a Litvínovsko patří z hlediska kvality životního prostředí k nejpostiženějším regionům v ČR. Podepsaly se na tom průmyslové aktivity minulých desetiletí (těžba uhlí, koncentrace těžkého průmyslu). Původní přírodní podmínky jsou v oblasti značně přeměněny. Celkový počet starých důlních děl je dalším limitujícím faktorem. V Mostecké pánvi byl terén výrazně přemodelován těžbou uhlí, lesy na hřebenech Krušných hor přeměněny na monokultury smrku, které se v průběhu osmdesátých a devadesátých let minulého století vlivem nepříznivé imisní situace a následnými větrnými a kůrovcovými kalamitami rozpadly a byly odtěženy. Na svazích se dochovaly bukové porosty.

5.7.1 Podnebí a klimatické, geomorfologické členění, hydrologické poměry

Základní rámeček klimatu je dán polohou oblasti v atlanticko-kontinentální pozici mírně vlhkého podnebného pásu v oblasti převažujícího západního proudění vzduchu. Tato poloha na styku vlivu oceánu od západu a kontinentu od východu způsobuje velkou proměnlivost v počasí.

Z hlediska charakteristiky *podnebí* patří oblast v rámci ČR mezi teplejší území s průměrnou roční teplotou 6 – 8°C a s nízkým srážkovým úhrnem, který je dán polohou ve srážkovém stínu Krušných hor. Horské oblasti mají pak roční průměrnou teplotu nižší a naopak vyšší roční úhrny srážek, až 750mm.

Oblast území MAS Naděje spadá geologicky do Krušnohorské oblasti, která zahrnuje geograficky region Krušných hor a přilehlých oblastí. Vůči jednotce středočeské je na jihovýchodě omezena podkrušnohorským zlomem. Na severovýchodě je od oblasti lužické oddělena rovněž tektonicky, tzv. středosaským nasunutím. Na severozápad a jihozápad přechází krušnohorská oblast do Německa. Celé území náleží dle *geomorfologického členění* do systému Hercynského, do provincie Česká Vysočina, subprovincie Krušnohorská soustava, oblast Podkrušnohorská oblast. Na nižší úrovni geomorfologické klasifikace lze vymezit dvě oblasti s odlišnou morfologií.

Krušnohorská oblast má složitou geologickou stavbu a dělí se na řadu dílčích jednotek. Horniny zastoupené v této oblasti jsou velmi pestré. V centru oblasti (samotné Krušné hory) převládají silně metamorfované horniny. Převážně různé typy rul a migmatitů. V okrajových jednotkách se nacházejí i horniny slaběji metamorfované, jako jsou svory či fylity. Krystalinické jednotky krušnohorské oblasti prostupují také tělesa magmatických hornin, k nimž patří teplický paleoryolitový komplex. Ten vystupuje mezi Teplicemi, Krupkou a Cínovcem. Jde o složitý komplex výlevných a žilných hornin, kombinovaných i s vulkanoklastickými horninami ryolitového složení. Teplický křemenný porfyr byl odedávna používán v Teplicích a okolí jako vhodný stavební kámen. Typická je pro něho porfyrická textura a nejčastěji nezaměnitelná hnědo-červená barva.

I přirozené *hydrologické poměry* jsou silně poznamenány lidskou činností. Otevíráním povrchových lomů a zakládáním výsypek došlo k budování nejrůznějších přeložek, nádrží a

⁵³ <http://www.ptm.cz/index.html>

⁵⁴ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

místa dokonce docházelo k vedení toku potrubím. Území MAS spadá do povodí Labe a Ohře. Je odvodňováno prostřednictvím řeky Bíliny a dalšími většími či menšími toky, jako jsou Srpina, Bílý potok, Loupnice či Radčický potok. Řeka Bílina je jednou z nejznečištěnějších řek v ČR. Kvalitu její vody nejvíce ovlivňuje chemický průmysl a důlní činnosti v oblasti. Zároveň má Bílina podle Ekologické studie povodí Bíliny extrémně nepříznivé ekologické poměry. Vodopisné rozhraní prochází po hřebenu Krušných hor. Ohrožení záplavami vzhledem ke stavu, hustotě toků a reliéfovým parametrům není nikterak významné. Může se pouze jednat o extrémní situace způsobené rychlým táním sněhu na horách, případně v kombinaci s vydatným deštěm. Území zvláštní povodně pod vodním dílem je vyhlášeno pod nádržemi Fláje, Janov a Jezeří. Krušné hory jsou prohlášeny za chráněnou oblast přirozené kumulace vod, která zahrnuje i soustavu vodohospodářských děl sloužících jako zásobárny pitné vody pro obyvatele regionu. Na území MAS se jedná právě o nádrže Fláje, Janov a Jezeří. V obci Bečov – části Zaječice se nachází významný léčivý vodní zdroj zaječické hořké vody. Jeho ochranné pásmo zasahuje i do obcí Korozluky a Most. V oblasti vodního hospodářství pokračuje trend snižování vypouštěného znečištění vlivem výstavby ČOV a útlumu zemědělské výroby.

Celá oblast patřila v minulosti k územím nejvíce postiženým z hlediska znečištění ovzduší. Nutno ale zdůraznit, že omezování výroby a nové investice vkládané do ochrany ŽP přinášejí postupná zlepšení. Od devadesátých let se **kvalita ovzduší** zlepšovala vlivem výrazné redukce průmyslových emisí, a to i díky instalacím odsiřovacích zařízení. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší je evidováno v Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší. Současným problémem je znečištění ovzduší polévacím prachem, jehož hlavním zdrojem je doprava, elektrárny, těžba a také domácí topeniště.

Povrchová těžba má stále nepříznivý vliv na život lidí v pánevní oblasti a také na **vzhled krajiny**. Zákonná ustanovení o ochraně a rekultivaci půdy při báňské činnosti jsou sice v českých zemích známa již i z historických dokumentů, ale nebyly příliš důsledně dodržovány a zemědělská půda byla silně devastována. Dnes největší díl rekultivací tvoří zemědělské rekultivace, druhé v pořadí jsou lesnické, dále pak rekultivace vodní a zbývající část bude patřit obytnému a výrobnímu prostoru a technické infrastruktuře. V řadě případů se daří navracet devastovaná území zemědělské výrobě, což dokazují například vinice v Chrámcích a v blízkosti Mostu, ovocné sady, louky a rekreační vodní plochy.⁵⁵

5.7.2 Zvlášť chráněná území a přírodní památky

Zvlášť chráněná území zahrnují velkoplošná zvláště chráněná území, kam patří národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO). Mezi maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ) náleží národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Škálu zvlášť chráněných území rozšiřuje soustava NATURA 2000. Je to soustava chráněných území na území států EU, tvořená ptačími oblastmi (PO) a evropsky významnými lokalitami (EVL).

Přírodovědecky nejhodnotnější území regionu se nacházejí v Krušných horách a v Českém středohoří. I přes dlouhodobý, převážně negativní, vliv člověka na přírodu v oblasti se zde dochovaly některé cenné lokality. Zvláště chráněná území představuje CHKO České středohoří zasahující na území obcí Bečov, Bělušice, Korozluky, Lužice, Obrnice a Skršín, kde nejcennější z maloplošných chráněných území je národní přírodní památka Jánský vrch (9,4ha – Korozluky) a chráněná lokalita vrch Zlatník v lokalitě obce Obrnice.

⁵⁵ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

CHKO České středohoří - Vyhlášení CHKO České středohoří provedlo ministerstvo kultury ČR v roce 1976. Oblast zaujímá 84 % výměry geomorfologické jednotky Českého středohoří (1265 km²), výměra samotného CHKO činí 1063,17 km². Nejvyšším bodem je vrchol Milešovky (836,5 m n. m.), nejnižším hladina Labe v Děčíně (121,9 m n. m.), maximální výškový rozdíl je tedy téměř 715 m. CHKO České středohoří zaujímá části území sedmi okresů (Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem). Hlavními důvody pro vyhlášení Českého středohoří chráněnou krajinou jsou střeoevropská jedinečnost krajinného reliéfu mladotřetihorního vulkanického pohoří, pestrost geologické stavby, druhové bohatství rostlinstva a odpovídající oživení krajiny charakteristickou faunou. Tradiční hospodářské využívání území CHKO České středohoří se dostalo v 90. letech do hlubokého útlumu. Zemědělská výroba doslova vyklidila podhorské členitější a hůře přístupné plochy. Z krajiny postupně mizí pro její tvárnost typické ovce. Ovocnářství přetrvává tu a tam v podobě ekologicky méně přijatelných intenzivních sadů v oplocených areálech. Vinařství pokračuje poněkud střídmeji na terasách historických vinic v Bráně Čech a pod Radobylem či v nověji založených vinicích na Mostecku. Ve venkovském prostoru CHKO dnes žije méně než 40 000 obyvatel, tj. asi 38 obyvatel na km². Víkendová rekreace není schopna zachovat tradiční vazby a vztahy, kulturní krajině chybí jakákoli "údržba", území pustne, rozpad hrozí samotné sídelní struktúře.

Svým západním okrajem zasahuje na území MAS Naděje pro Mostecko národní přírodní rezervace Bořeň (23,24ha – Želenice), kde kopec Bořeň je také významnou ornitologickou lokalitou a je zařazen mezi evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000.

Národní přírodní rezervace Bořeň - rezervace leží na rozhraní okresů Teplice a Most. Jedná se o *největší znělcový vrch v Evropě* s výrazným skalnatým vrcholem asi 1,5 km jižně od Bíliny. Mohutný vypreparovaný lakolit nefelinického fonolitu s příkrými erozně-denudačními svahy tvoří význačnou krajinnou dominantu nad Bílinou (539 m n.m.). Předmětem ochrany jsou ohrožená rostlinná společenstva s řadou zvláště chráněných druhů rostlin, na nepřístupných skalách hnízdí vzácní dravci. Jde o význačný turistický a vyhlídkový bod. Vstup do této lokality po turistických chodnicích z Liběšic. Rezervaci vede naučná stezka z Bíliny až na vrcholovou vyhlídku, v území je provozována horolezecká činnost. Hospodaření v okrajových lesních porostech je podřízeno zájmům ochrany přírody a směřuje k postupné likvidaci nepůvodních dřevin (borovice černé). Současně jsou prováděny asanační zásahy tlumící rozvoj keřové vegetace na plochách sutí a xerothermní travinné vegetace.

Jako evropsky významné lokality jsou dále v oblasti vyhlášeny Kopistská výsypka (327,7ha – Most), která je příkladem možnosti výskytu přírodních hodnot v potřebných lokalitách, Vrch Milá (5,5ha – Bečov) a Východní Krušnohoří (14635ha).

Přírodní rezervace Milá - Osamělý vrch (510 m n.m.) v jihozápadním cípu CHKO České středohoří, asi 0,5 km severovýchodně od

stejnomené osady. Lokalita vyniká vysokým počtem druhů hmyzu. Z koprofilních brouků je zajímavý *Aphodius scrutator*, v jehož případě se jedná o druhý nález v Čechách - po Zlatníku u Obrnic. Nejsevernější naleziště v Čechách zde má vzácný suchozemský koryš *Porcellio montanus*. Po navrácení pozemků v PR a OP soukromému zemědělcovi je snaha o znovuzavedení řízené pastvy ovcí a koz. Žádoucí je odstraňování spontánně se šířících křovin (jasan, trnka, některé růže). Negativním důsledkem návštěvnosti je ruderalizace vrcholu kopce. Území je pod vlivem imisní a hlukové zátěže (blízkost elektrárny Počerady). V minulosti bylo území zasaženo leteckým hnojením okolních polí. Vrch Milá byl zařazen do sítě Natura 2000 z důvodu výskytu sarančete (*Stenobothrus eurasius*). Rozloha evropsky významné lokality pokrývá 5,49 ha.⁵⁶

Významným chráněným územím je též **přírodní rezervace Písečný vrch** (39,16ha – Bečov). Písečný vrch je unikátní archeologickou lokalitou evropského významu, která dokumentuje osídlení z období staršího paleolitu a neolitu spojené s těžbou křemence na výrobu štípaných kamenných nástrojů. Od roku 1974 je zapsanou kulturní památkou. Předmětem ochrany je soubor v minulosti antropogenně ovlivněných teplomilných společenstev. Jsou významným refugiem bezobratlých živočichů. Přírodní rezervace Písečný vrch je geologicky, archeologicky a botanicky významný kopec 1,4 km jihozápadně od vesnice Milá a současně je tak pojmenována i zdejší přírodní rezervace.

Písečný vrch je plochý kopec s rozlohou 100 ha, který má při výšce 318 m převýšení nad okolní krajinou asi 55 m. Geologicky se podobně jako u Řípu jedná o pozůstatek jádra třetihorní vulkánu, značně sníženého erozí. Vrch se nachází v katastrálním území Bečov u Mostu v okrese Most v Ústeckém kraji. Cesta k němu vede z křižovatky silnic pod obcí Milá. Na Písečném vrchu se nachází významná lokalita výskytu vzácných rostlin a živočichů a zároveň archeologické naleziště, kde byly objeveny doklady lidské činnosti od paleolitu po střední dobu bronzovou. Lokalita je silně poznamenána těžbou surovin ve dvacátém století. V polovině 20. století byla na severní straně kopce zřízena pískovna. V šedesátých letech pak začala průmyslová těžba křemence, který vrch pokrýval v podobě tisíců velkých světlých balvanů vytvářejících na travnatém kopci zdaleka viditelnou malebnou scenérii. Těžba křemence užívaného při výrobě polovodičů a laboratorních skel probíhala do roku 1993, kdy křemenec na Písečném vrchu prakticky odtěžen.

Vrch se nachází v katastrálním území Bečov u Mostu v okrese Most v Ústeckém kraji. Cesta k němu vede z křižovatky silnic pod obcí Milá. Na Písečném vrchu se nachází významná lokalita výskytu vzácných rostlin a živočichů a zároveň archeologické naleziště, kde byly objeveny doklady lidské činnosti od paleolitu po střední dobu bronzovou. Lokalita je silně poznamenána těžbou surovin ve dvacátém století. V polovině 20. století byla na severní straně kopce zřízena pískovna. V šedesátých letech pak začala průmyslová těžba křemence, který vrch pokrýval v podobě tisíců velkých světlých balvanů vytvářejících na travnatém kopci zdaleka viditelnou malebnou scenérii. Těžba křemence užívaného při výrobě polovodičů a laboratorních skel probíhala do roku 1993, kdy křemenec na Písečném vrchu prakticky odtěžen.

Za účelem ochrany ptactva byly kromě Bořně vyhlášeny v rámci soustavy NATURA 2000 ptačí oblasti Východní Krušnohoří (16368ha) a Novodomské rašeliniště – Kovářská (15962ha - zasahuje jen svým východním okrajem na území ORP Litvínov). V Jezeřských lesích je vyhlášeno nadregionální biocentrum Jezeří, dále regionální biocentra Medvědí skála, Černý rybník, Šumný důl a Palouček. Biocentra jsou navzájem propojena biokoridory. Rašeliniště v okolí Flájské přehrady jsou součástí mokřadů mezinárodně významných mokřadů chráněných podle tzv. Ramsarské úmluvy. Na území je evidován výskyt vzácných a chráněných druhů rostlin i živočichů. V obcích Bečov a Bělušice jsou významné lokality motýla okáče skalního, ve Volevčicích se vyskytuje slanomilný jitrocel přímořský (přírodní památka Velká Volavka) a v Lužici se nachází porost dubu pýřitého (přírodní památka Lužické Šípáky).

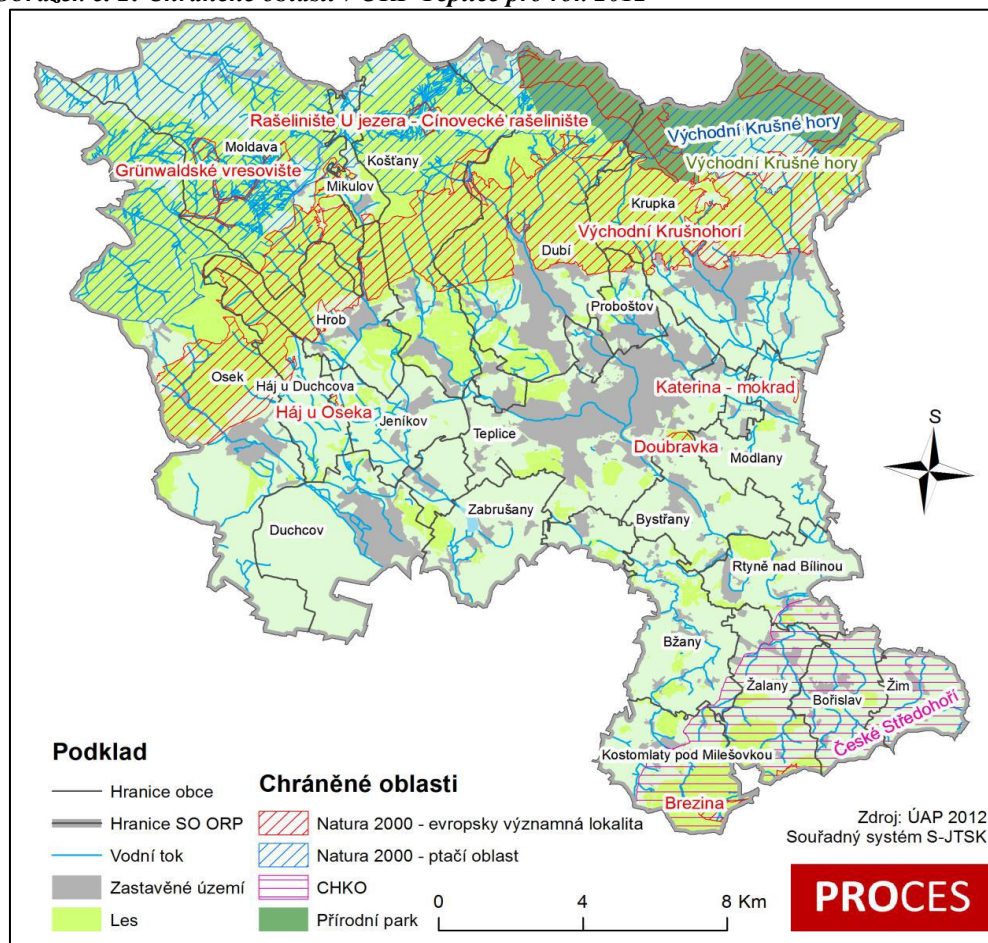
⁵⁶ Chráněná území České republiky - Ústecký kraj, vydala AOPK v roce 2000

Přírodní památka Lužické šipáky – jedná se o část svahu nad silnicí Lužice - Dobrčice s převládající západní až severozápadní orientací. Jde o ochranu souboru více než 200 exemplářů dubu pýřitého (*Quercus pubescens*) různého věku od nejmladší generace až po věkovité jedince mimořádné velikosti a bizarního habitu. Jedná se o výjimečně koncentrovaný výskyt tohoto jihoevropského prvku z hlediska celého ústeckého regionu.⁵⁷

Oproti přírodě a krajině v Krušnohoří je právní ochrana území Podkrušnohorské oblasti nízká. Velkým nedostatkem v ochraně přírody je skutečnost, že Krušné hory i přes nesporné přírodní hodnoty nejsou jako jedna z mála pohraničních horských pásem v ČR dosud chráněny jako celek za pomoci CHKO. Kromě jiných je negativním důsledkem zmíněného také značný a nelehko zvládnutelný příliv investorů v oblasti větrných elektráren.

Obrázek č. 2: Chráněné oblasti v ORP Teplice pro rok 2012⁵⁸

Důležitou součástí soustavy ochrany přírody jsou vymezená ochranná pásma vodních zdrojů a stávajících zranitelných území, jež významně přispívají k zachování a ochraně ekosystémů v daném území a omezování negativních vlivů na vodní zdroje povrchových a podzemních vod.

⁵⁷ Chráněná území České republiky - Ústecký kraj, vydala AOPK v roce 2000

⁵⁸ Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Teplice - 2012

5.7.3 Zemědělství a lesní hospodářství

Zemědělský půdní fond představuje významné přírodní bohatství, které dnes není dostatečně využíváno. Významným zásahem do struktury hospodaření i pozemků byla situace po roce 1945, kdy příhraniční oblasti byly takřka vylidněny a značná část pozemků zalesněna, případně přeměněna na louky kvůli nevhodnosti pro velkovýrobu.

Tabulka č. 7: Půdní fond obcí na území MAS Naděje⁵⁹

Název obce	Výměra	Orná půda	Zemědělská půda	Lesní půda	Sady a zahrady	Zastavěná plocha	Vodní plocha
Bečov	2823	1779	2158	60	60	13	47
Bělušice	1082	635	846	71	56	10	10
Braňany	613	108	149	122	13	14	2
Český Jiřetín	3363	0	157	2886	1	7	183
Duchcov	1540	188	331	145	36	54	68
Havraň	1716	1430	1480	15	18	22	22
Klíný	1847	0	81	1700	1	4	4
Korozluky	638	371	430	48	14	14	4
Lahošť	303	180	193	25	11	9	16
Lišnice	853	678	66	9	6	9	44
Lom	1680	254	400	1012	62	35	28
Louka u Litvínova	268	38	65	9	10	12	12
Lužice	880	437	595	173	18	11	11
Malé Březno	1909	470	484	56	5	11	40
Mariánské Radčice	1249	178	265	113	8	10	93
Meziboří	1436	0	51	1292	16	15	5
Obrnice	746	210	355	49	21	18	25
Osek	4237	102	393	3009	52	33	49
Patokryje	263	168	192	15	6	5	5
Polerady	708	557	564	25	5	7	5
Skršín	698	452	527	55	64	6	5
Želenice	975	394	565	89	12	9	64
MAS Naděje	29827	8629	10347	10978	495	328	742

Údaje k 31. 12. 2012

Problémy zájmového území MAS v oblasti *zemědělství* jsou způsobeny především zánikem zemědělské činnosti v horských oblastech a silným omezením produkce v ostatních oblastech během devadesátých let. Přeměna, která v těchto letech probíhala, nebyla příliš úspěšná. Záměrem byl návrat k malým soukromě hospodařícím zemědělcům. Díky obtížné ekonomické situaci v odvětví, nevyjasněným vlastnickým vztahům a restitučním nárokům se tento záměr příliš nezdařil.

⁵⁹ <http://vdb.czso.cz>

Soukromých zemědělců, kteří by mohli nabízet nové formy cestovního ruchu v podobě agroturistiky a hipoturistiky a dalších produktů cestovního ruchu mnoho není a u větších zemědělských firem jsou s ohledem na jejich situaci tyto úvahy v současnosti nereálné. Dobrým příkladem na území MAS Naděje je Equipark o.p.s. Svinčice, která nabízí rozsáhlý jezdecký areál včetně potřebného zázemí pro koně i návštěvníky. Podmínky pro zemědělskou produkci jsou v oblasti MAS Naděje méně příznivé, neboť rozsáhlá oblast území je využívána k průmyslové a těžební činnosti a značná část je tvořena horským terénem. V horských obcích došlo k výraznému poklesu zemědělské činnosti a dnes se udržuje především na bázi chovu a pastvy dobytka. Taktéž restituenti, kteří se rozhodli k soukromému hospodaření, neměli a nemají jednoduchou situaci, neboť navrácený majetek většinou nebyl v dobrém stavu. Ekonomická situace většiny subjektů v zemědělství není příliš dobrá. V souvislosti s omezováním produkční funkce zemědělství a zároveň s akcentem na rozvoj cestovního ruchu v regionu MAS Naděje je vhodné podporovat rozvoj nezemědělských aktivit zemědělců. Vzhledem ke stále se snižující zaměstnanosti je nutno se zaměřit na stabilizaci tohoto odvětví, zpracovat studii multifunkčního zemědělství a rozšířit nabídku sortimentu produktů se zaměřením na tradiční výrobu v oblasti.

Například *vinice*. V Českém Středohoří se vinná réva pěstuje již déle než 1000 let. O mosteckém vinařství existují písemné záznamy už z počátku 13. století. Po první světové válce však vinice zanikly. Zeměpisné podmínky jsou ve zdejší vinařské oblasti stejné jako například v Burgundsku a Porýní. Mostecké vinařství bylo obnoveno až v sedmdesátých letech a postupně se rozšířilo na teplé svahy na vrchu Špičák v Rudolicích a později se vinná réva stává také rekultivační plodinou, kterou se osazují bývalé výsypky. Dnes mostecké vinařství sklízí víno z nejvýše položené vinice v ČR, je jedním z největších výrobců vín z vlastní produkce a je jediným výrobcem ledového košer vína na světě, které vyváží i do Izraele.

Zájem o zemědělské hospodaření a půdu v nedávné minulosti klesal, což souviselo i s nižší údržbou některých okrajových zemědělských pozemků. V posledních letech se zdá, že tento trend se obrací a zájem o zemědělskou půdu se zvyšuje.

V souvislosti s omezováním produkční funkce zemědělství a zároveň s akcentem na rozvoj cestovního ruchu v regionu MAS Naděje je vhodné podporovat rozvoj nezemědělských aktivit zemědělců.⁶⁰

5.7.4 Odpadové hospodářství

5.7.5 Ochrana ovzduší

Tyto dvě kapitoly úzce souvisí se strategickými dokumenty obcí a organizací působících na území MAS Naděje o.p.s. Vzhledem k tomu, že některé obce a organizace tyto dokumenty ještě neposkytly, jsou zatím tyto kapitoly rozpracované ve velmi obecné rovině a jsou součástí připomínkování a široké diskuze.

⁶⁰ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

6. SWOT ANALÝZA

6.1 Použitá metodika SWOT

Co si vlastně pod pojmem *SWOT analýza* představit? Jedná se o zkratku anglických slov:

- **STRENGTHS** - SILNÉ stránky
- **WEAKNESSES** - SLABÉ stránky
- **OPPORTUNITIES** - PŘÍLEŽITOSTI
- **THREATS** - OHROŽENÍ

SWOT analýza (analýza slabých a silných stránek, příležitostí a ohrožení) představuje *nástroj k hodnocení území a aktivit* v něm probíhajících. Jedná se o klasifikační metodu umožňující přehledné uspořádání stávajících poznatků ze situační analýzy území.

Stručně řečeno se jedná o eliminaci hrozeb a řešení slabých stránek při současném využití silných stránek a realizaci příležitostí. Přičemž silné a slabé stránky jsou považovány za součást vnitřní situace MAS a hodnotí vnitřní parametry, podmínky či znaky regionu, které jsou změnitelné nebo ovlivnitelné aktivitou subjektů v daném území. Silné stránky jsou komparativní a konkurenční výhody pro rozvojové aktivity, slabé stránky jsou pak veškeré faktory, které limitují nebo ohrožují tyto aktivity. Příležitosti a ohrožení jsou naopak dány zvnějšku a považujeme je za vnější situaci. Tato část analýzy je jakýmsi popisem vztahů regionu a jeho okolí. V té se vyhodnocují faktory, procesy a okolnosti, které nejsou v převážné míře přímo ovlivnitelné subjekty z řešeného území.

Cílem SWOT analýzy je určit co nejobektivnější charakteristiku území MAS Naděje pro Mostecko.

Formální úprava SWOT analýzy není pevně standardizována. Je možné SWOT analýzu zpracovat pouze jako text. Ovšem obvyklejší je zpracování tabulkové. SWOT analýza tedy v podstatě koncentruje poznatky plynoucí z analýzy území. Kapitola poskytuje SWOT analýzu řešených oblastí v rámci analýzy území a na závěr poznatky agreguje do jedné tzv. integrované SWOT analýzy území.

SWOT analýza je základem pro formulaci cílů, priorit, opatření a rozvojových aktivit, a současně s přehledem plánovaných akcí výchozím podkladem pro návrhovou (strategickou) část. Aby byla zajištěna relevance návrhové části, bude formulace jednotlivých priorit a cílů adekvátně reagovat na silné a slabé stránky regionu a při tom zohledňovat vnější příležitosti a hrozby.⁶¹

⁶¹ Integrovaná strategie území MAS Naděje pro Mostecko o. s. na období 2011-2013

6.2 Integrovaná SWOT analýza území

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Geografická poloha v blízkosti SRN	➤ Území je z minulosti značně poznamenáno důlní činností, chemickým a energetickým průmyslem a jejich vlivem na ŽP
➤ Zkušenosti s přeshraniční spoluprací – více než 15letá činnost Euroregionu Krušnohoří	➤ Dlouhodobá vysoká nezaměstnanost regionu související s nízkou vzdělaností uchazečů
➤ Tradice zemědělství, ovocnářství a vinařství	➤ Nízká loajalita obyvatel s prováděnými aktivitami
➤ Zpracované územní plány obcí	➤ Nízká úroveň vzdělání a kvalifikace místního obyvatelstva
➤ Stabilní počet obyvatel	➤ Špatná image regionů v pánevní oblasti Severozápadních Čech
➤ Relativní blízkost velkých městských center (do 50km) Most, Litvínov, Chomutov, Teplice, Ústí nad Labem	➤ Přirozený rozvoj mnoha obcí regionu byl dlouhodobě značně omezen „stavební uzávěrou“ v návaznosti na platné dobývací prostory
➤ Dobré dopravní napojení na celostátní železniční trať a dobrá dopravní dostupnost po silnicích I. třídy	➤ Nedostatek finančních prostředků na spolufinancování infrastrukturních a rozvojových projektů
➤ Kulturní památky a chráněná území přírody v řadě obcí	➤ Značné snížení množství zemědělské a orné půdy od roku 1960 a s tím i související obrovský pokles pracujících v zemědělství
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Zlepšení venkovské infrastruktury nabídkou míst pro výstavbu nových RD	➤ Působení hnědouhelných společností s možností prolomení těžebních limitů a rozšíření důlního prostoru
➤ Zlepšení spolupráce místních samospráv, zemědělských i nezemědělských podnikatelů	➤ Roztříštěnost zájmů jednotlivých subjektů v regionu
➤ Podpora vzniku, existence a činnosti neziskových sdružení, nabízejících volnočasové aktivity dětí a mládeže v obcích spolu s farmáři	➤ Pasivní přístup potenciálních partnerů, neochota se zapojit zřejmě pro nedůvěru s jinými „spolky“ a i pro zdání ne velkého významu partnerství pro některé obce
➤ Podpora agroturistiky a hipoturistiky	➤ Klesající kulturní vzdělanost
➤ Obnova tradic a zakládání tradic nových, rozvoj řemesel	➤ Pokračující segregace národnostních a sociálních skupin, romská problematika
➤ Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů	➤ Návrat k používání nešetrných technologií spalování a spolu spalování komunálního odpadu při vytápění domácností
➤ Rozšiřování spolupráce s příhraničními	➤ Přetrvávající či prohlubující se

regiony SRN	izolovanost příhraničních oblastí území
➤ Jednotný systém komplexní péče o rozvoj obcí a zlepšování jejich vybavenosti	➤ Konflikty zájmů ochrany přírody a rozvojových záměrů regionu
➤ Jednotný přístup k ochraně ŽP a kulturních památek	➤ Špatná image regionu
➤ Dotace na modernizaci kotlů a zateplení objektů	➤ Existence sociálně vyloučených lokalit
➤ Kvalitní revitalizace ploch po ukončení těžby, podpora biodiverzity a rekreace	➤ Velké množství zanedbaných historických staveb a kulturních památek

6.3 SWOT analýza – ekonomická situace

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Fungující průmyslová výroba (chemický průmysl, těžba uhlí)	➤ Dlouhodobě vysoká míra registrované nezaměstnanosti
➤ Dlouhodobá orientace regionu na průmyslovou činnost	➤ Pracovní místa založená na méně kvalifikované práci, nepříznivá vzdělanostní struktura
➤ Dostatečná technická vybavenost území	➤ Vysoká úroveň dojížděky za prací
➤ Výhodná poloha v rámci podkrušnohorské aglomerace	➤ Poloha regionu mimo významné koridory automobilové dopravy (dálnice, rychlostní komunikace)
➤ Volná a levná pracovní síla	➤ Neochota řady občanů se rekvafikovat
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Existence rozvojových ploch pro různé typy ekonomických aktivit; příchod nových investorů do regionu	➤ Ztráta zaměstnání řady obyvatel v důsledku útlumu těžby na území
➤ Podpora místní ekonomiky zejména v oblasti služeb, cestovního ruchu a produkce	➤ Zánik dalších podnikatelských subjektů v regionu – ztráta ekonomického potenciálu a pracovních příležitostí
➤ Využití prostředků z rozvojových programů pro podporu ekonomických aktivit	➤ Oddalování komplexního řešení dopravní obslužnosti
➤ Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků	
➤ Využití potenciálu rekultivované krajiny pro hospodářský rozvoj	➤ Negativní dopady globalizace
➤ Orientace na jiné segmenty hospodářství než doposud na těžbu a na těžký průmysl	➤ Nadměrná administrace
➤ Prostor pro využití stávajícího školství dle potřeb trhu práce	➤ Prohloubení ekonomické recese
➤ Nové programové období 2014 – 2020	➤ Obtížná zaměstnanost lidí s nízkou

může přinést nové příležitosti na trhu práce	kvalifikací nebo s nízkou motivací pracovat
--	---

Návrh potenciálního opatření:

- Využívání dnes nevyužívaných ploch (brownfields) pro podnikání
- Příprava nových vhodných ploch pro výrobu s ohledem na životní prostředí
- Zajištění vhodných rekvalifikací pro lidi bez zaměstnání a zajištění průběžného vzdělávání
- Efektivnější dlouhodobá spolupráce mezi školami a zaměstnavateli

6.4 SWOT analýza – obyvatelstvo, osídlení, zaměstnanost

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Stabilní počet obyvatel	➤ Nepříznivá vzdělanostní struktura
➤ Nízký průměrný věk obyvatel	➤ Vysoká míra nezaměstnanosti
➤ Nárůst počtu obyvatel ve většině obcí	➤ Málo pracovních příležitostí v obcích
➤ Základní občanská vybavenost ve většině obcí	➤ Vysoká úroveň dojížděky za prací
➤ Převažující bydlení v rodinných domech	➤ Obytná území s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel zejména v Bečově a Obrnicích
➤ Platné územní plány ve většině obcí	➤ Nízká míra nové bytové i domovní výstavby
➤ Poměrně malé procento bezdomovců	➤ Omezené využití území k bydlení vyplývající z ochrany ložisek nerostných surovin, ochrany ZPF a ochrany přírody a krajiny
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Další vzdělávání a rekvalifikace obyvatel	➤ Odliv vzdělaných mladých lidí za lepšími příležitostmi mimo region
➤ Výstavba nových rodinných i bytových domů v obcích	➤ Zvyšující se nároky na sociální služby v důsledku stárnutí populace
➤ Atraktivita území jako zázemí měst Most a Teplice a možnosti přistěhování vyšších příjmových skupin	➤ Rozšiřování vyloučených oblastí v důsledku nárůstu sociálních problémů
➤ Podpora spolkové činnosti a volnočasových aktivit	➤ Prohlubující se sociální exkluze v obcích regionu
➤ Využití rekultivovaných ploch pro volnočasové aktivity	➤ Hrozba nezaměstnanosti pramenící z ukončení činnosti hlavních výrobních subjektů regionu s důsledkem sociálních problémů
➤ Další zatraktivnění veřejných	➤ Postupné chátrání domovního a bytového

prostranství	fondy; neexistence sociálního bydlení
➤	➤ Vytváření nových sociálně vyloučených lokalit v důsledku zvýšené migrace obyvatelstva

Návrh potenciálních opatření:

- Zachování a zajištění občanské vybavenosti především v oblasti školství, zdravotních a sociálních služeb
- Využití ploch dotčených těžbou a zvýšení atraktivity území
- Podpora dlouhodobého vzdělávání obyvatel v různých oblastech, především s uplatněním na trhu práce

6.5 SWOT analýza – dopravní a technická infrastruktura

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Dobrá dopravní dostupnost po silnicích I. třídy	➤ Poloha regionu mimo významné koridory automobilové dopravy (dálnice, rychlostní silnice)
➤ Průjezdnost silnic I. třídy obcemi (mimo město Lom a obec Havraň)	➤ Špatný technický stav silnic III. třídy a místních komunikací
➤ Dobré dopravní napojení na celostátní železniční trať	➤ Zrušené dopravní cesty na úpatí Krušných hor
➤ Přímé silniční napojení na SRN, silniční hraniční přechody	➤ Velké zatížení automobilovou nákladní dopravou kvůli průmyslovým podnikům
➤ Dobrá obsluha území veřejnou autobusovou dopravou	➤ Ochranná pásma technické infrastruktury ovlivňující rozvoj obcí – horská oblast
➤ Vybavení území účelovými komunikacemi a vlečkami	➤ Chybějící oddělená kanalizace v některých obcích
➤ Napojení vysokého podílu obcí na vodovod, kanalizaci a plyn	➤ Přetrvávající využívání hnědého uhlí k lokálnímu vytápění
➤ Napojení obcí na informační technologie (internet)	➤ Problémy se souhlasem vlastníků pozemků při realizacích infrastrukturních projektů
➤ Existence sítě cyklostezek v území	➤ Zhoršená přístupnost některých horských obcí v důsledku nepředvídané události
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Obnovení původních dopravních tras (např. Most – Mariánské Radčice)	➤ Postup těžby uhlí nad rámec platných územně ekologických limitů s následným rušením původních koridorů a zakládáním nové sítě
➤ Zlepšení technického stavu silnic a odstranění dopravních závad	➤ Nárůst podílu individuální automobilové dopravy
➤ Zajištění náhradních přístupových tras v případě nepředvídaných událostí pro	➤ Růst intenzity dopravy na stávajících (kapacitně nevyhovujících) místních

základní obslužnost (Český Jiřetín, Meziboří)	komunikacích
➤ Zachování provozu na regionální trati Louka u Litvínova – Moldava v Krušných horách	➤ Rozvoj těžby s důsledkem zvýšení související dopravní zátěže
➤ Dovybavení území technickou infrastrukturou (Klíny, Český Jiřetín ...)	➤ Postupná ztráta atraktivity veřejné hromadné dopravy v malých obcích
➤ Využití dotací z programů EU na zlepšení veřejné infrastruktury	➤
➤ Vybudování objízdné trasy města Lom	➤
➤ Další rozvoj cyklostezek	➤
➤ Dotace a Zelená úsporám 2 – prostředky na zateplení a výměny kotlů	➤

Návrh potenciálních opatření:

- Modernizace a dobudování kanalizací se zakončením na ČOV
- Modernizace spalovacích zařízení v domácnostech
- Realizace energetických úspor na soukromých i veřejných objektech a využití vhodných obnovitelných zdrojů elektrické energie
- Oprava silničních komunikací a jejich údržba
- Zajistit návaznost cyklistických stezek a odvedení cyklistické dopravy mimo hlavní silniční komunikace

6.6 SWOT analýza – cestovní ruch, turistika, sport, kultura

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Atraktivní přírodní a krajinné zázemí v oblasti CHKO České středohoří a v Krušných horách	➤ Image neatraktivního průmyslového a těžebního území se špatným životním prostředím
➤ Dobré podmínky pro každodenní rekreaci a sportovní aktivity ve většině obcí	➤ Pro turisty atraktivnější lokality v Českém středohoří i v Krušných horách jsou mimo region
➤ Nabídka turistických stezek, cyklostezek i lyžařských stop v Krušných horách	➤ Slabě využitý potenciál Krušných hor pro cestovní ruch s nedostatečnou nabídkou služeb
➤ Dobrá dostupnost atraktivit cestovního ruchu koncentrovaných převážně v Mostě	➤ Malý počet atraktivních kulturních a společenských akcí
➤ Nemovité kulturní památky a chráněná území přírody v řadě obcí	➤ Nedostatečná propagace možností regionu
➤ Rekreční plochy v zahrádkových osadách (Lom, Malé Březno, Skršín)	➤ Celkově špatný stav památek

➤ Vyhlídková místa (v Krušných horách, Hněvín, Milá, Bořeň)	➤ Nedostatečná vybavenost památek a atraktivit území doprovodnými službami
➤ Hraniční přechody (silniční i pro pěší)	➤
➤ Hipoturistika	➤
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Rozvoj nabídky kulturních, sportovních a společenských akcí	➤ Postup těžby uhlí nad rámec platných ekologických limitů prohloubí nezájem turistů
➤ Realizace dalších cyklostezek (tematických – např. za mosteckým vínem, atd.) a hiposteze	➤ Zhoršující se ekonomické podmínky regionu se odrazí v nezájmu o investice do infrastruktury cestovního ruchu
➤ Zvýšení sportovně rekreačního potenciálu Krušných hor	➤ Přetrvávající nezájem turistů a tranzitní charakter území
➤ Spolupráce s Centrem rozvoje turismu v Mostě a Informačními centry v městech regionu	➤ Další zásahy do krajinného rázu Krušných hor výstavbou větrných elektráren a znehodnocování jejich rekreačních hodnot
➤ Propagace a zviditelnění památek (např. Korozluky, NKP Klášter Osek, zámek Duchcov)	➤ Nekoncepčnost v obnově památek
➤ Rozvoj incentivního turismu s využitím netradiční nabídky volnočasových aktivit (Klíny, Svinčice, Český Jiřetín)	➤ Využití rekultivovaných území pro volnočasové aktivity
➤ Využití specifických charakteristik rekultivované krajiny jako turistických zajímavostí	➤ Pokračující likvidace historických památek – vandalismus

Návrh potenciálních opatření:

- Zachování podpory kulturním, sportovním a dalším společenským akcím ze strany obcí
- Údržba a obnova kulturních a sportovních zařízení v obcích a jejich multifunkčním využití
- Zkvalitnění cyklistické dopravy, propojení cyklistických tras a oddělení cyklistické dopravy od silniční
- Větší spolupráce se Spolkovou republikou Německo při rozvoji cestovního ruchu
- Posílení možnosti rozvoje cestovního ruchu a rekreace

6.7 SWOT analýza – životní prostředí

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Hodnotná krajina CHKO Českého středohoří a Krušných hor	➤ Významné poškození krajinného rázu těžbou a dopravními stavbami
➤ Plochy unikátních ekosystémů a přírodovědecky hodnotné lokality a chráněná území	➤ Nízká ekologická stabilita krajiny ➤ Poškození vrcholových partií Krušných hor
➤ Trend trvalého snižování imisí v ovzduší	➤ Přítomnost aktivních zdrojů znečišťování, dlouhodobé znečišťování ovzduší imisemi a prachem
➤ Řízené a řádně provozované skládky včetně třídění a recyklace odpadů	➤ Existence objektů s nebezpečnými látkami, výskyt starých ekologických zátěží
➤ Systém centrálního vytápění v některých obcích (Bečov, Braňany, Louka u Litvínova, Mariánské Radčice, Meziboří, Obrnice)	➤ Vysoký podíl lokálních topenišť využívajících k topení hnědé uhlí
➤ Zdroje velmi kvalitní pitné vody	➤ Vysoká míra znečištění vody v řece Bílině
➤ Vymezený ÚSES u některých obcí (Braňany, Liběšice, ...)	➤ Nízká retenční schopnost krajiny způsobená těžbou
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Postupná rekultivace a revitalizace ploch silně narušených těžbou a vytváření přírodních ploch na rekultivacích	➤ Další rozvoj těžby s důsledkem zvýšení zátěže všech složek ŽP v pánevní části regionu
➤ Zlepšení péče o krajinu a zeleň v sídlech	➤ Narušování sesuvných a geologicky nestabilních území
➤ Využití vhodnějších zdrojů tepelné energie pro zlepšení kvality ovzduší	➤ Zvyšující se podíl spalování hnědého uhlí z důvodu rostoucích cen energií (plyn, CZT, elektřina)
➤ Zavedení plošné ochrany Krušných hor na úrovni CHKO v návaznosti na německou stranu hor	➤ Likvidace chráněných území výstavbou vodního díla v Šumném dole
➤ Obnova původních přírodních stanovišť	➤ Zhoršování kvality ŽP v důsledku nárůstu individuální automobilové dopravy
➤ Důsledná ochrana lokalit s výskytem zvláště chráněných organismů	➤

6.8 SWOT analýza – zemědělství a lesnictví

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
➤ Dobré klimatické podmínky pro zemědělskou výrobu v jižní části regionu	➤ Plošná likvidace zemědělské půdy a lesů dřívější i současnou těžbou uhlí
➤ Vysoký podíl půd v I. a II. třídě ochrany	➤ Problematická obnova rostlinné výroby v důsledku expozice vegetačního krytu látkami vyplývajícími z důlní činnosti a chemické výroby
➤ Tradice zemědělství, ovocnářství a vinařství	➤ Rozsáhlé porosty náhradních dřevin na náhorní plošině Krušných hor jsou již za svojí životností
➤ Stabilita přírodního prostředí svahů Krušných hor	➤ Omezování hospodářských funkcí lesa kvůli nutnosti obnovy krušnohorských lesů
➤ Silné zastoupení lesů zvláštního určení	➤ Plochy silně náchylné k erozi na rekultivovaných výsypkách
➤ Obora Fláje	➤
Příležitosti - O	Ohrožení - T
➤ Rekultivace těžbou narušených ploch pro zemědělské a lesnické využití včetně zakládání sadů a vinic	➤ Postup těžby uhlí nad rámec platných územně ekologických limitů s následnou likvidací zemědělské půdy
➤ Podpora orientace zemědělství na tvorbu a ochranu krajiny	➤ Zaplevelení ladem ležící půdy
➤ Realizace komplexních pozemkových úprav	➤ Další zábor kvalitní půdy pro výstavbu
➤ Revitalizace krušnohorských lesů	➤ Kontaminace půdy při haváriích těžebních, zemědělských a výrobních provozů
➤ Převedení ploch ostatních do ploch zemědělského, resp. lesního půdního fondu	➤ Další rozvoj těžby s následkem devastace zemědělské půdy a lesů

6.9 Přehled strategických dokumentů, jejichž realizace probíhá na území MAS Naděje o.p.s.

Tato kapitola je velmi aktivně a důkladně probíranou a diskutovanou součástí všech setkání, která probíhají v rámci komunitního projednávání. Velmi složité téma na diskuze a připomínkování a proto je i tato část ve fázi velmi obecné rozpracovanosti.

Vzhledem k tomu, že strategická část ISÚ má návaznost na strategické dokumenty zde zmiňované, není zatím uvedena níže v bodě 7. Nechceme v této fázi rozpracovanosti uvádět všeobecné informace a údaje a proto není Strategická část zatím uvedena.

7. STRATEGICKÁ ČÁST

7.1 Dlouhodobá vize rozvoje území

7.2 Klíčové oblasti rozvoje území